

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ეკონომიკური ტენდენციების კვარტალური მიმოხილვა

II კვარტალი, 2020

მოკლე შეჯამება

- მეორე კვარტლის ეკონომიკურმა ზრდამ შეადგინა -12.3 პროცენტი
- საერთაშორისო სავალუტო ფონდის განახლებული ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საქართველოსთვის: 2020 წელი: -5 პროცენტი
- წლიურმა ინფლაციამ შეადგინა 6.5 პროცენტი, ხოლო საბაზისო ინფლაციამ - 5.7 პროცენტი
- ექსპორტის შემცირება წლიურად 23.7 პროცენტით
- იმპორტის შემცირება წლიურად 26.6 პროცენტით
- ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლის შემცირება 96.7 პროცენტით
- რეფინანსირების განაკვეთის 25 საბაზისო პუნქტით შემცირება 8.25 პროცენტამდე

სარჩევი

რეალური სექტორი	4
ეკონომიკური ზრდა	4
ბიზნეს სექტორი	6
დასაქმება და უმუშევრობა	6
ფასების დონე	7
რეგიონის ეკონომიკური მიმოხილვა	9
საგარეო სექტორი	11
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	11
საგარეო ვალი	12
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები	12
საგარეო ვაჭრობა	13
ტურიზმი	14
ფულადი გზავნილები	15
სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულება	16
გაცვლითი კურსი	17
ფისკალური სექტორი	18
ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება	18
მონეტარული სექტორი	21
კერძო სერტორის ლარიზაცია	21
სესხების მიმოხილვა	22
დეპოზიტების მიმოხილვა	22
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი	24
საპროცენტო განაკვეთები	25

რეალური სექტორი

ეკონომიკური ზრდა

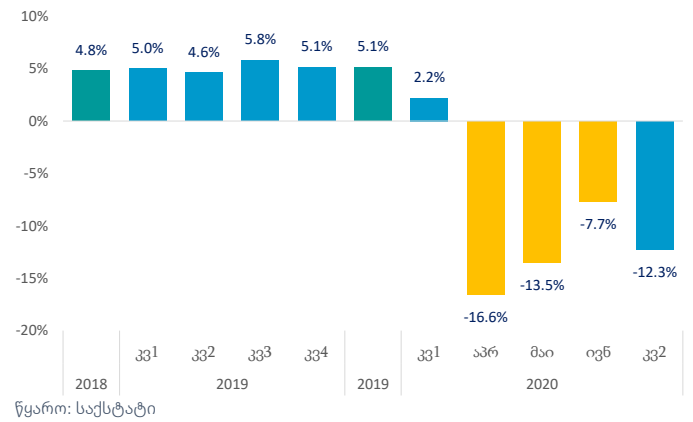
2020 წლის ივნისში, წლიურმა ეკონომიკურმა ზრდამ შეადგინა -7.7 პროცენტი. აღნიშნული მკვეთრი შემცირება გამოწვეულია ეკონომიკური აქტივობის შემცირებით, როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე რეგიონში COVID-19 პანდემიის გავრცელების გამო. 2020 წლის ივნისში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, კლება დაფიქსირდა თითქმის ყველა სექტორში, სამთომოპოვებითი მრეწველობის, წყალმომარაგების, კანალიზაციის და ნარჩენების მართვის საქმიანობების გარდა, სადაც დაფიქსირდა ზრდის ტენდენცია.

2020 წლის II კვარტალში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, მთლიანი შიდა პროდუქტის რეალური ზრდა -12.3 პროცენტით განისაზღვრა. ზრდა დაფიქსირდა სოფლის მეურნეობის სექტორში (+4.7 პროცენტი წ/წ). მნიშვნელოვანი კლება დაფიქსირდა მშენებლობის (-24.5 პროცენტი წ/წ), გართობისა და დასვენების (-24.1 პროცენტი წ/წ), ვაჭრობის (-13.2 პროცენტი წ/წ), ინფორმაციასა და კომუნიკაციის (-14.7 პროცენტი წ/წ) და მრეწველობის (-10.3 პროცენტი წ/წ) სექტორებში.

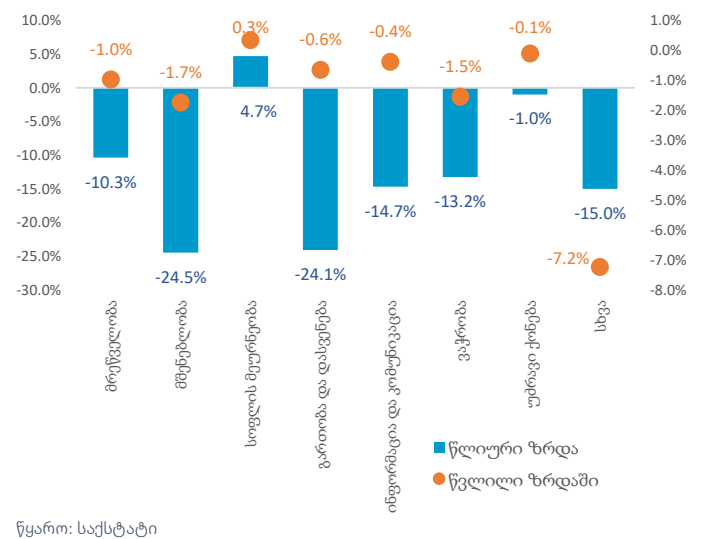
წლის დასაწყისში მშპ-ის ზრდის მთავარ ფაქტორს წარმოადგენდა მოხმარება, რომლის წლიური ზრდა შეადგენდა 8.5 პროცენტს, ხოლო მისი წვლილი მთლიან ზრდაში უტოლდებოდა 6.4 პროცენტს. იმის მიუხედავად, რომ 2019 წელს ექსპორტის ზრდა მნიშვნელოვნად აჭარბებდა იმპორტის ზრდას და დადებით გავლენას ახდენდა ეკონომიკურ ზრდაზე, პანდემიით გამოწვეული უარყოფითი ზემოქმედების გამო, წმინდა ექსპორტის წილმა 2020 წლის მეორე კვარტალში უარყოფითი წვლილი შეიტანა მთლიან ზრდაში, -6.4%. ასევე შემცირებულია მოხმარების და ინვესტიციების კომპონენტები, -4.9 პროცენტი და -11.7 პროცენტი შესაბამისად.

2020 წლის დასაწყისში COVID-19 პანდემიის გავრცელების გამო, მსოფლიოსა და რეგიონში შემცირებული ეკონომიკური აქტივობის ფონზე, მოსალოდნელია ეკონომიკური შენელება. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის პროგნოზების მიხედვით, 2020 წელს ეკონომიკური ზრდა გახდება უარყოფითი და გაუტოლდება -4.9 პროცენტს და -5 პროცენტს, შესაბამისად. ეკონომიკა დაიწყებს

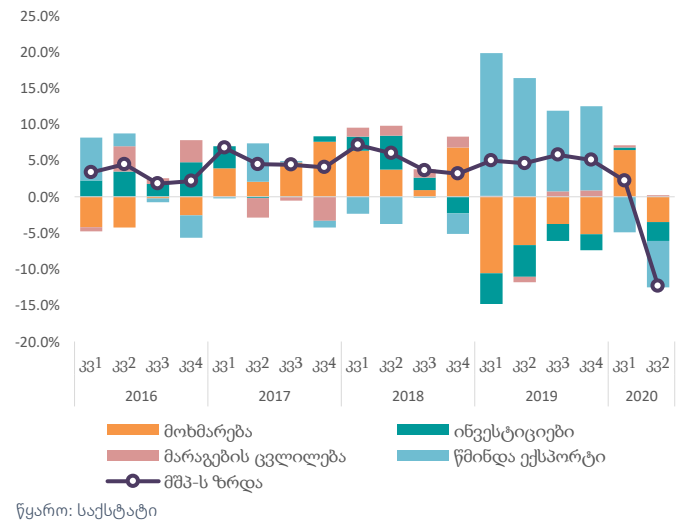
დიაგრამა 1: ეკონომიკური ზრდა

დიაგრამა 2: სექტორების ზრდა, 2020 კვ II

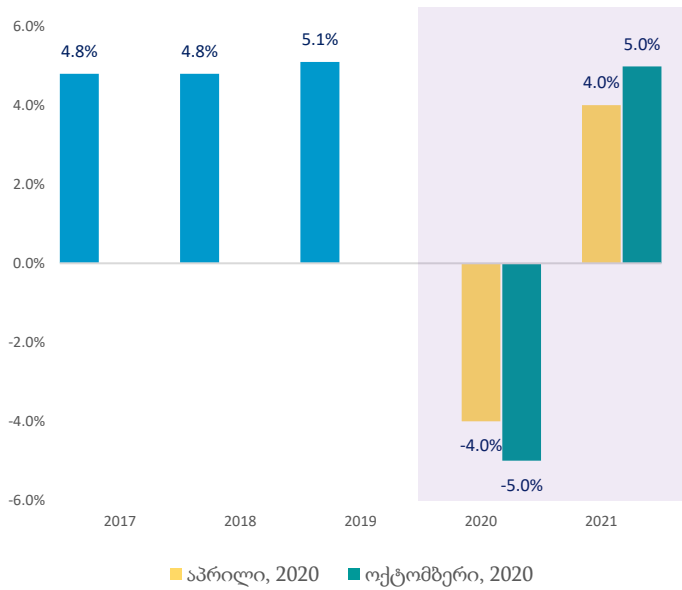

დიაგრამა 3: ეკონომიკური ზრდის დეკომპოზიცია

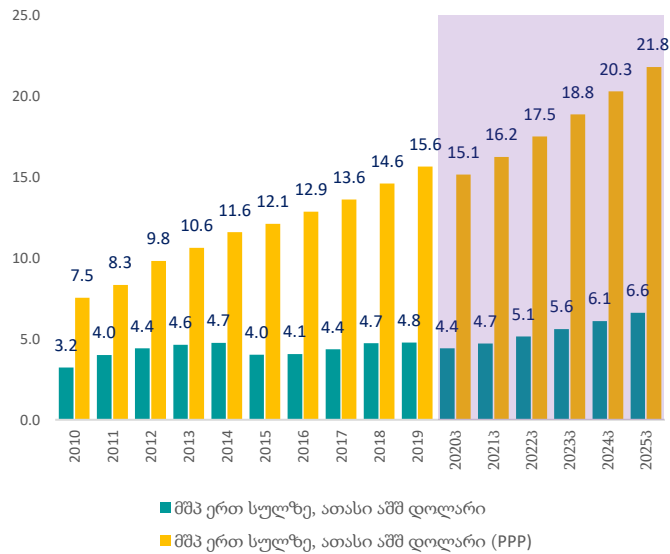

დიაგრამა 4: ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 5: მშპ მოსახლეობის ერთ სულზე

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

გაჯანსაღებას 2020 წლის მეოთხე კვარტალში და პროგნოზის მიხედვით, 2021 წელს ეკონომიკური ზრდა გაუტოლდება 5 პროცენტს, რომელიც უზრუნველყოფილი იქნება შეზღუდვების მოხსნით და სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების ეკონომიკური ზრდის გაუმჯობესებით. თუმცა ნებისმიერი ტიპის პროგნოზი აღნიშნული ვითარების ფონზე, ექვემდებარება დიდ გაურკვევლობას, რაც უკავშირდება არსებული პანდემიის ხანგრძლივობას. სსფ-ის განახლებული პროგნოზის მიხედვით, 2021-2025 წლებში საქართველოს ეკონომიკური ზრდა საშუალოდ 5.5 პროცენტი იქნება, რაც აჭარბებს რეგიონისა და ევროპის საშუალო მაჩვენებელს აღნიშნულ პერიოდში.

მოსალოდნელია, რომ 2020 წელს რეგიონში შემცირებული ეკონომიკური საქმიანობის ფონზე შემცირებული ექსპორტი, ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლის მნიშვნელოვანი შემცირება და ფულადი გზავნილების კლება გააფართოვებს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს მშპ-ს 9.2 პროცენტამდე. ამავე დროს გლობალურად რისკების ზრდა შეამცირებს კერძო ფინანსურ ნაკადებს და გადაავადებს ინვესტიციებს, რაც დამატებით შეამცირებს მშპ-ს ზრდის ტემპს. გახანგრძლივებული ეკონომიკური შენელება მოითხოვს ფისკალურ სტიმულებს და მონეტარული პოლიტიკის მოქნილობას, ხოლო საბაზრო წნეხის საპასუხოდ უნდა შენარჩუნდეს გაცვლითი კურსის მოქნილობა და მოხდეს რეზერვების გამოყენება, რომელსაც თან ახლავს პროაქტიული ზომები ფინანსური სტაბილურობის შესანარჩუნებლად. ხელისუფლების მიერ მობილიზებული იქნა დონორების დახმარება გარე და ფისკალური ბუფერების შესაქმნელად, რაც ხელს შეუწყობს შოკის საპასუხო ღონისძიებების ჩატარებას და ნდობის გაძლიერებას რისკების შესამცირებლად.

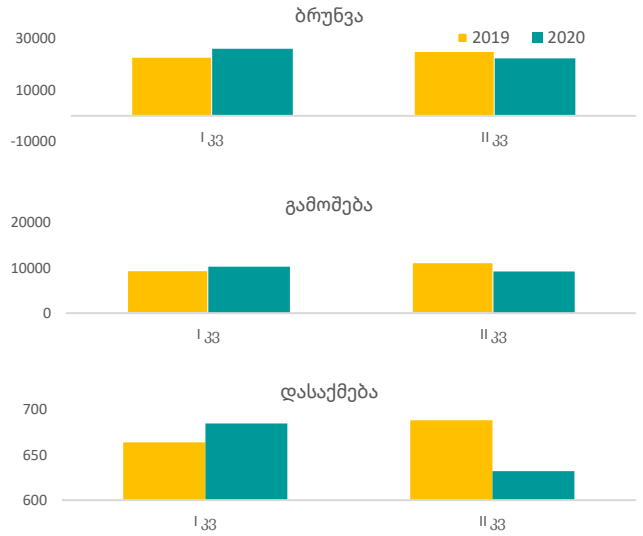
ბიზნეს სექტორი

2020 წლის მეორე კვარტალში, ბიზნეს სექტორის ბრუნვის მოცულობამ შეადგინა 22.3 მილიარდი ლარი, რაც 11.5 პროცენტით ნაკლებია გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით. კლების ტენდენციით ხასიათდება ბიზნეს სექტორის პროდუქციის გამოშვების მაჩვენებელიც. 2020 წლის მეორე კვარტალში მისი მოცულობა 9.2 მილიარდი ლარით განისაზღვრა, რაც 18.3 პროცენტით ნაკლებია 2019 წლის მაჩვენებელზე. 2020 წლის მეორე კვარტალში მთლიანი ბრუნვის 58.8 პროცენტი მოდის მსხვილ ბიზნესზე, 17.8 პროცენტი - საშუალოზე, ხოლო 23.4 პროცენტი - მცირე ბიზნესზე. პროდუქციის მთლიანი გამოშვების შემთხვევაში: მსხვილ ბიზნესზე მოდის პროდუქციის გამოშვების 43.7 პროცენტი, საშუალოზე - 25.7 პროცენტი, ხოლო მცირე ბიზნესზე - 30.6 პროცენტი. 2020 წლის მეორე კვარტალში დასაქმებულთა საშუალო რაოდენობა 631.8 ათასი კაცით განისაზღვრა, რაც 8.1 პროცენტით ნაკლებია გასული წლის შესაბამისი პერიოდის მაჩვენებელზე. დასაქმებულთა მთლიანი რაოდენობის 41.4 პროცენტი მსხვილ ბიზნესზე მოდის, 22.5 პროცენტი - საშუალოზე, ხოლო 36.1 პროცენტი - მცირე ბიზნესზე.

დასაქმება და უმუშევრობა

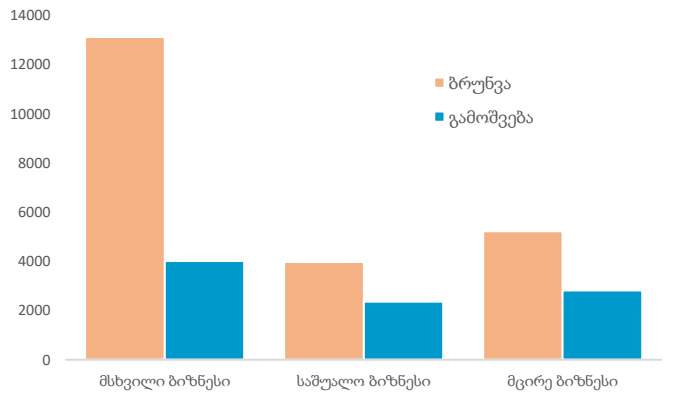
2020 წლის მეორე კვარტალში უმუშევრობის დონემ 12.3 პროცენტი შეადგინა, რაც 0.9 პპ-ით მეტია 2019 წლის მნიშვნელობაზე. მათ შორის, უმუშევრობა ქალაქად შეადგენდა 19.7 პროცენტს (+2.3 პპ წ/წ), ხოლო სოფლად - 4.7 პროცენტს (-0.3 პპ წ/წ). 2019 წელს უმუშევრობის ყველაზე მაღალი დონით 15-24 და 25-34 ასაკობრივი ჯგუფები გამოირჩევა. 2020 წლის მეორე კვარტალში ეკონომიკურად აქტიურმა მოსახლეობამ შრომისუნარიანი ასაკის მოსახლეობის (15 წლის და უფროსი ასაკის მოსახლეობა) 63.7 პროცენტი შეადგინა. წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 0.5 პროცენტული პუნქტით შემცირებულია დასაქმების დონე. 2020 წლის მეორე კვარტალში, ქალების ჯგუფში უმუშევრობის დონემ შეადგინა 11.8 პროცენტი, ხოლო მამაკაცების ჯგუფში, აღნიშნულმა მაჩვენებელმა შეადგინა 12.7 პროცენტი.

დიაგრამა 5: ბიზნეს სექტორი

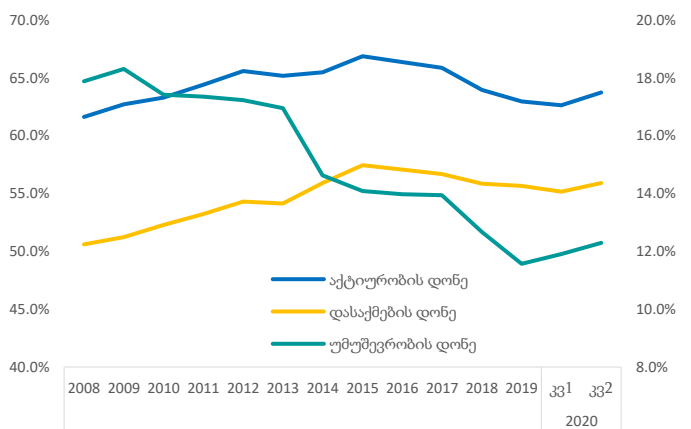
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 6: ბიზნეს სექტორი ზომის მიხედვით, 2020 II კვ

წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 7: უმუშევრობის დონე

წყარო: საქსტატი

ფასების დონე

მიმდინარე პერიოდში ინფლაციის მაჩვენებლის დინამიკაზე ხდება მნიშვნელოვანი წნეხი როგორც მიწოდების, ასევე - მოთხოვნის მხრიდან. COVID-19 ვირუსის გავრცელების გამო არსებული შეზღუდვები ართულებს და ანელებს წარმოებას, რაც იწვევს დანახარჯების ზრდას, ეს კი აისახება საბოლოო პროდუქტის ფასზე. ამასთან ერთად, არსებული ლარის გაუფასურება ზრდის იმ ფირმების ხარჯებს, ვისაც გააჩნია სესხი უცხოურ ვალუტაში, რაც იმპორტირებულ ინფლაციასთან ერთად განაპირობებს ინფლაციის ზრდას. ამავე დროს, პანდემიასთან დაკავშირებული სოციალური დისტანცირების ზომების და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობის გამო მცირდება როგორც ადგილობრივი, ასევე - უცხოური მოთხოვნა, რაც განაპირობებს ინფლაციის შემცირებას. შესაბამისად, საბოლოო ცვლილება დამოკიდებულია იმაზე, თუ რომელი ფაქტორის გავლენა იქნება დომინანტური. 2020 წლის დასაწყისში შეინიშნებოდა 2019 წლის ბოლოს გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკის შედეგად წლიური ინფლაციის შემცირება 7 პროცენტთან (2019 წლის დეკემბერი) 6.1 პროცენტამდე (2020 წლის მარტი). 2020 წლის მეორე კვარტალში წლიურმა ინფლაციამ შეადგინა 6.5 პროცენტი. აღნიშნული ზრდა ასევე ასახულია საბაზო ინფლაციის ზრდაში, რომელიც მეორე კვარტალში გაუტოლდა 5.7 პროცენტს.

ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ანგარიშის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ინფლაციის შემცირების პროგნოზის გათვალისწინებით, რაც ეყრდნობა იმ მოლოდინს, რომ მოხდება მიწოდების ფაქტორების განეიტრალება და ერთობლივი მოთხოვნის შემცირებით ფასების შემცირება, მოსალოდნელია მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთის ეტაპობრივი შემცირება, რაც ხელს შეუწყობს ეკონომიკის გაჯანსაღებას. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიხედვით, ნომინალური გაუფასურება შეინარჩუნებს ინფლაციურ ზეწოლას 2020 წლის განმავლობაში, მაგრამ სასაქონლო ფასების შემცირება, შიდა მოთხოვნის შემცირებასთან ერთად, ხელს შეუწყობს ინფლაციის 2021 წლის ბოლოსთვის 3 პროცენტთან ნიშნულთან მიღწევას.

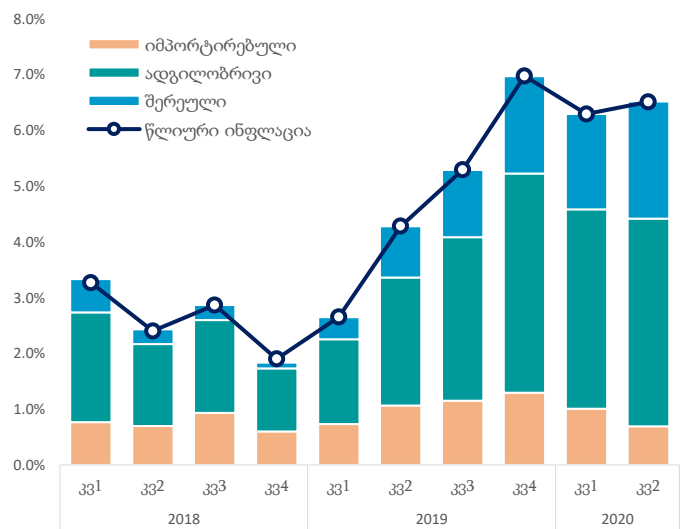
ლარის გაუფასურების მიუხედავად, ადგილობრივი ინფლაცია აჭარბებს იმპორტირებულ ინფლაციას. 2020 წლის მეორე კვარტლის ჭრილში, ადგილობრივი ინფლაცია გაუტოლდა 3.7 პროცენტს, ხოლო იმპორტირებულმა ინფლაციამ შეადგინა 0.7

დიაგრამა 8: წლიური ინფლაცია

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 9: ინფლაციის დეკომპოზიცია

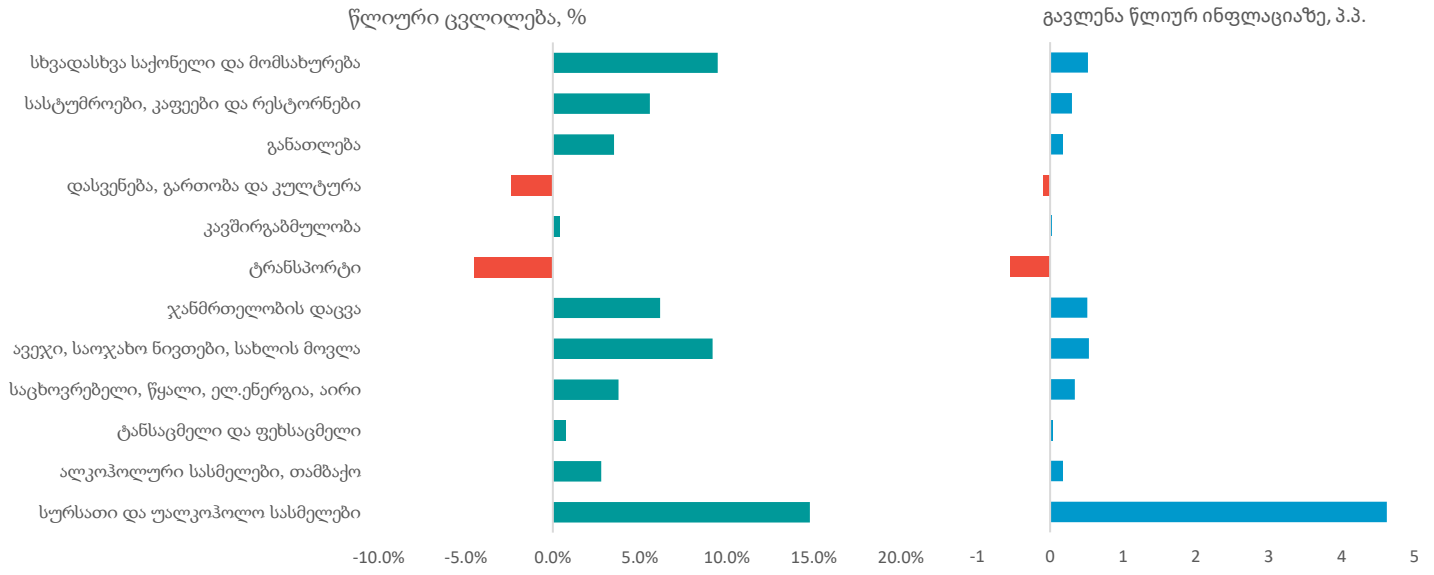

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

პროცენტი. აღნიშნული დინამიკა გამოწვეულია სურსათზე ფასის მომატებით და სამომხმარებლო კალათაში სასურსათო საქონლის ჯგუფის მიერ შეფარდებით მაღალი წონის დაკავებით.

დიაგრამა 12: ინფლაციის დეკომპოზიცია, II კვარტალი, 2020

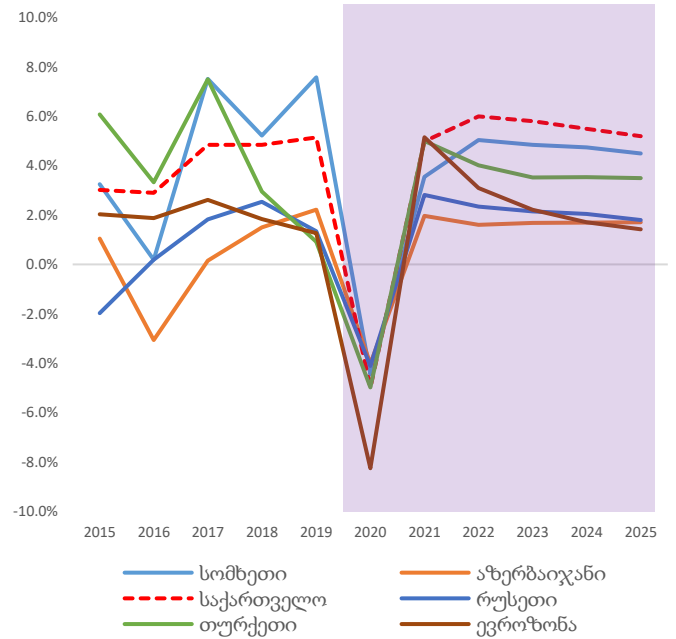

რეგიონის ეკონომიკის მიმოხილვა

COVID-19 პანდემიით გამოწვეული რეცესიის გამო შეფერხებულია ეკონომიკური აქტივობა როგორც განვითარებულ, ასევე - მზარდ და განვითარებად ქვეყნებში. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ოქტომბერში განახლებული პროგნოზის თანახმად, გლობალური ზრდა 2020 წელს გაუტოლდება -4.4 პროცენტს, რაც ამავე წლის ივნისში გამოქვეყნებულ პროგნოზთან შედარებით მეტია 0.5 პროცენტული პუნქტით. თუმცა, ამავე დროს, სსფ-ს მიხედვით, 2021 წელს მოსალოდნელია გლობალური ზრდა 5.2 პროცენტის მნიშვნელობით, რაც 0.2 პროცენტული პუნქტით ნაკლებია ივნისის პროგნოზთან შედარებით. განახლებული პროგნოზის მიხედვით, განვითარებული ქვეყნების მოსალოდნელი ეკონომიკური ზრდა უდრის -5.8 პროცენტს 2020 წელს, და 3.9 პროცენტს 2021 წელს. ამავე დროს, მზარდი და განვითარებადი ქვეყნების მოსალოდნელი ეკონომიკური ზრდა 2020 წელს უდრის -3.3 პროცენტს, ხოლო 2021 წელს აღწევს 6 პროცენტს. სსფ-ის ოქტომბრის პროგნოზის მიხედვით, ევროზონის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი შეადგენს -8.3 პროცენტს, ხოლო 2021-ში კი 5.2 პროცენტს. აღნიშნული შემცირება გამოწვეულია COVID-19 პანდემიის გამო ქვეყნებს შორის საზღვრების ჩაკეცივით, ინვესტიციებისა და ექსპორტის შემცირებით, რაც გამოწვეულია სავაჭრო პარტნიორების მოთხოვნის შემცირებით. მნიშვნელოვნად შემცირდა სამრეწველო სექტორის გამოშვება და საცალო გაყიდვები. ინფლაციის დონე 2020 წელს 0.4 პროცენტი იქნება, ხოლო 2021 წელს მოსალოდნელია 0.9 პროცენტი.

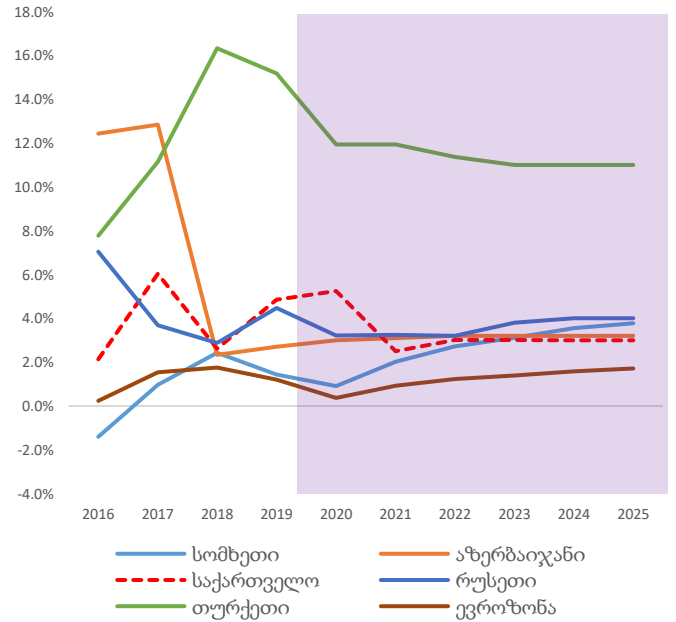
თურქეთისთვის ბოლო პერიოდში მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება ინვესტიციების შემცირება და გაუარესებული სავაჭრო ბალანსი. ამის ფონზე, საგანგებო ვითარებამ და გლობალურმა პანდემიამ დამატებითი ზეწოლა მოახდინა თურქეთის ეკონომიკაზე. სსფ-ს პროგნოზის მიხედვით, 2020 წლის რეალური ეკონომიკური ზრდა თურქეთში -5 პროცენტით განისაზღვრა, ხოლო 2021-ში კი 5 პროცენტი იქნება. თურქული ლირის გაუფასურება ჯერ კიდევ მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინფლაციაზე. სსფ-ის შეფასებით, 2020 და 2021 წლებში, ინფლაციის მოსალოდნელი მნიშვნელობა შეადგენს 11.9 პროცენტს. მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის შეფარდება მშპ-თან შემცირდება 2019 წელთან შედარებით 1.2 პროცენტიდან -3.7 პროცენტამდე 2020 წელს, ხოლო 2021 წელს მოსალოდნელია -0.9 პროცენტი. განსაკუთრებით

დიაგრამა 13: ეკონომიკური ზრდა რეგიონში

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 14: ინფლაცია რეგიონში

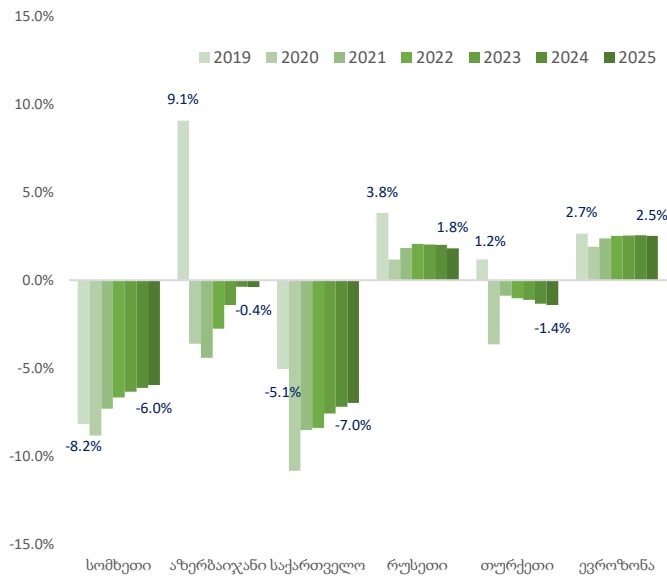

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

წყარო: International Monetary Fund. World Economic Outlook: A Long and Difficult Ascent. Washington, DC, October 2020.
International Monetary Fund. World Economic Outlook Update: A Crisis Like No Other, An Uncertain Recovery. Washington, DC, June 2020.

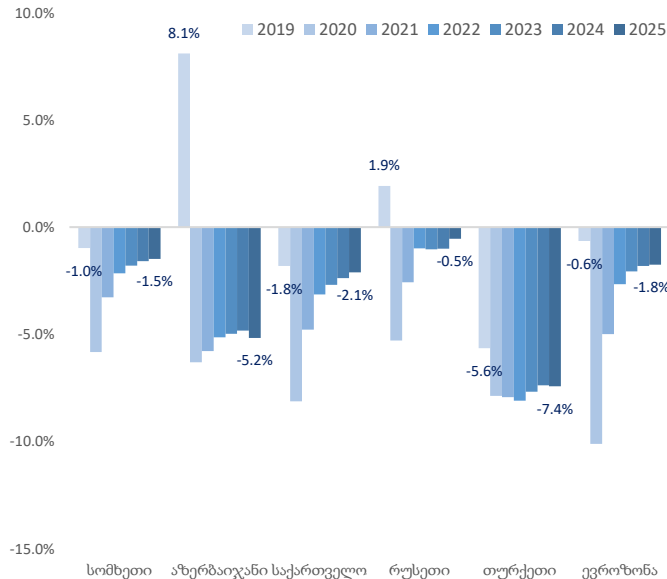

დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის შეფარდება მშპ-თან, %

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 16: ბიუჯეტის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან, %

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

მძიმე აღმოჩნდა 2020 წელი რუსეთისთვის, რადგან კორონავირუსის პანდემიასთან ერთად, ეკონომიკურ მდგომარეობაზე ასევე უარყოფითად იმოქმედა ნავთობის საერთაშორისო ფასების შემცირებამ. შემცირდა ნავთობმოპოვების და გადამუშავების სექტორების გამოშვება, რამაც გაუარესებულ საგარეო მოთხოვნასთან ერთად, მნიშვნელოვნად შეამცირა ექსპორტი. სსფ-ის შეფასებით, 2020 წლის ეკონომიკური ზრდა რუსეთში -4.1 პროცენტით განისაზღვრა, ხოლო 2021-ში კი მოსალოდნელია 2.8 პროცენტის ზრდა. ინფლაციის დონე 2020 და 2021 წლებში იქნება 3.2 პროცენტი. ნავთობის ფასის შემცირების გამო, მნიშვნელოვნად შემცირდება ნაერთი ბიუჯეტი, რაც სსფ-ის პროგნოზის მიხედვით 2020 წელს გაუტოლდება მშპ-ს -5.3 პროცენტს, ხოლო 2021 წელს გაუტოლდება -2.6 პროცენტს. მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის შეფარდება მშპ-თან შემცირდება 2019 წელთან შედარებით 3.8 პროცენტიდან 1.2 პროცენტამდე 2020 წელს, ხოლო 2021 წელს მოსალოდნელია 1.8 პროცენტი.

ნავთობის ფასის შემცირება და კორონავირუსის პანდემიით გამოწვეული საგანგებო მდგომარეობა ასევე აისახება აზერბაიჯანის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. სსფ-ს შეფასებით, 2020 წელს აზერბაიჯანში ეკონომიკური ზრდა -4 პროცენტი იქნება, ხოლო 2021 წელს კი 2 პროცენტი. წლიური ინფლაცია 2020 წელს გაუტოლდება 3 პროცენტს, ხოლო 2021 წელს - 3.1 პროცენტს. 2019 წელთან შედარებით, მნიშვნელოვნად შემცირდება ნაერთი ბიუჯეტის შეფარდება მშპ-თან, 8.1 პროცენტიდან -6.3 პროცენტამდე 2020 წელს, და გაუტოლდება -5.8 პროცენტს 2021 წელს. ასევე მნიშვნელოვანი შემცირებაა მოსალოდნელი მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მშპ-თან შეფარდებაში, რომლის მნიშვნელობა 2019 წელს შეადგენდა 9.1 პროცენტს, ხოლო სსფ-ის შეფასებით 2020 წელს გაუტოლდება -3.6 პროცენტს, და 2021 წელს მიაღწევს -4.4 პროცენტს. მძიმე ეპიდემიოლოგიური სურათის, შემცირებული ინვესტიციებისა და ექსპორტის გამო, სომხეთის ეკონომიკური ზრდა 2020 წელს განისაზღვრა -4.5 პროცენტის დონეზე, ხოლო 2021 წელს მოსალოდნელია 3.5 პროცენტის ზრდა. ბოლო პერიოდში შემცირებული ექსპორტისა და გაზრდილი იმპორტის ფონზე, მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის შეფარდება მშპ-თან სსფ-ს ოქტომბრის პროგნოზის მიხედვით შეადგენს -8.8 პროცენტს, ხოლო 2021 წელს მოსალოდნელია -7.3 პროცენტი.

წყარო: International Monetary Fund. World Economic Outlook: A Long and Difficult Ascent. Washington, DC, October 2020.
International Monetary Fund. World Economic Outlook Update: A Crisis Like No Other, An Uncertain Recovery. Washington, DC, June 2020.

საბარეო სექტორი

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

2020 წლის პირველ კვარტალში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა მშპ-ს 11.1, ხოლო მეორე კვარტალში 9.4 პროცენტი შეადგინა. იმის ფონზე, რომ 2019 წლის მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 5.4 პროცენტის დონეზე დაფიქსირდა, 2020 წლის პირველ ნახევარში გამოვლენილი ტენდენცია მნიშვნელოვან გაუარესებას წარმოადგენს. აღნიშნული ძირითადად გამოწვეულია კორონა პანდემიის გამო ჩაკეტილი საზღვრების შედეგად წარმოქმნილი მოთხოვნა-მიწოდების დისბალანსით. ბოლოს პერიოდში იმპორტირებულ საქონელზე მზარდ მოთხოვნას მომსახურების ექსპორტის მზარდი მიწოდება უზრუნველყოფდა, თუმცა განვითარებულმა მოვლენებმა ქვეყნის საგარეო ტურიზმი თითქმის ნულამდე შეამცირა.

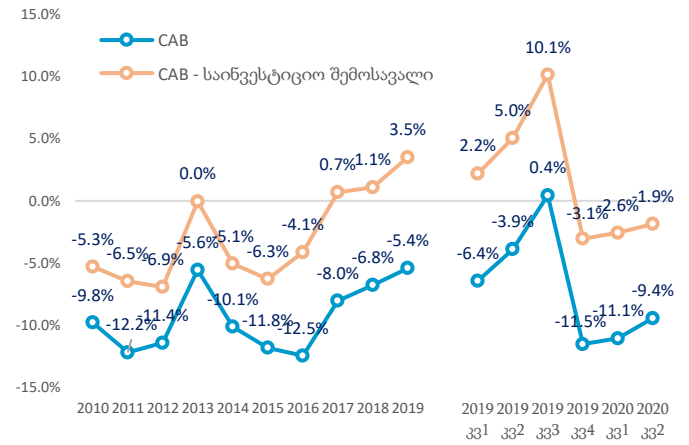
მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსება ხდება ვალით და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებით. დეფიციტის ვალით დაფინანსება გულისხმობს ახალი ვალის აღებას და შესაბამისად, უფრო მეტი ხარჯის გაწევას ვალის მომსახურებაზე. ამ მხრივ მნიშვნელოვანია, რომ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსება პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ზრდის ხარჯზე განხორციელდეს. საქართველოში ბოლო პერიოდში უმჯობესდებოდა მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების სტრუქტურა და 2017 წელს დეფიციტი მთლიანად იყო პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებით დაფინანსებული. 2019 წლის მესამე კვარტალში, ადგილი ჰქონდა მიმდინარე ანგარიშის პროფიციტს 0.4 პროცენტის დონეზე. რაც შეეხება 2019 წლის ბოლო კვარტალსა და 2020 წლის პირველ ნახევარს, დეფიციტის დაფინანსებაში საგარეო ვალი საკმაოდ დიდი წვლილით მონაწილეობს.

საბარეო ვალი

მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტთან ერთად, საქართველოს ეკონომიკის დამატებით სისუსტედ საგარეო ვალი მიიჩნევა, რაც კვლავ რჩება მოწყვლადობის ძირითად წყაროდ. საგარეო ვალი შედგება როგორც სამთავრობო სექტორის ვალისგან, ასევე - კომერციული და ეროვნული ბანკის საგარეო ვალისგან და კომპანიათაშორისი სესხებისგან.

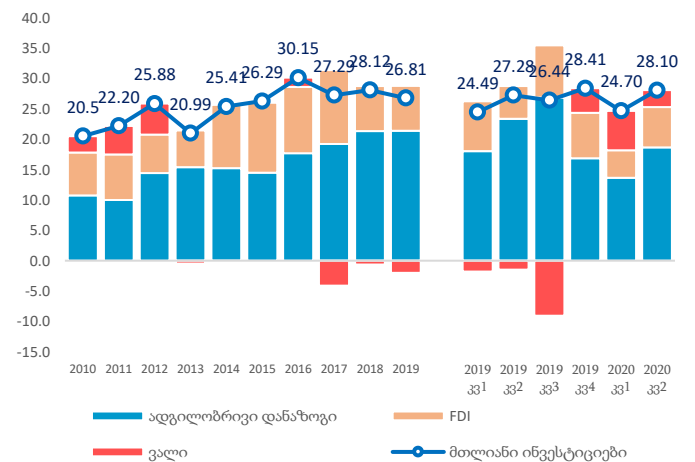
2020 მეორე კვარტლის ბოლოს მთლიანი საგარეო ვალი გაიზარდა წინა წელთან შედარებით და მთლიანი შიდა პროდუქტის 111.5 პროცენტი

დიაგრამა 17: მიმდინარე ანგარიშის შეფარდება მშპ-თან, %

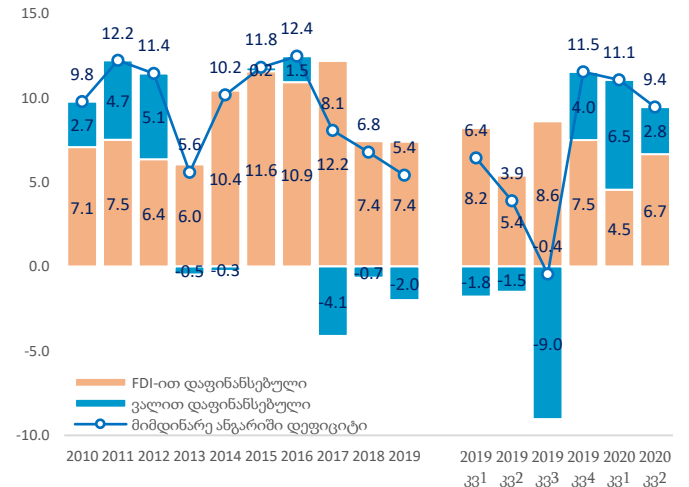
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 18: ადგილობრივი ინვესტიციების დაფინანსება

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

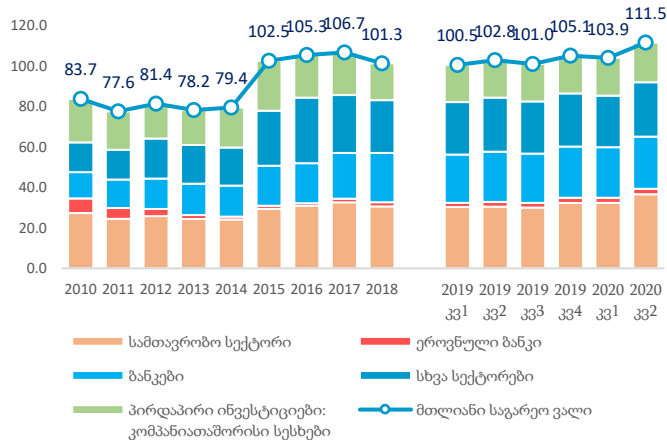
დიაგრამა 19: მიმდინარე ანგარიშის დაფინანსება

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

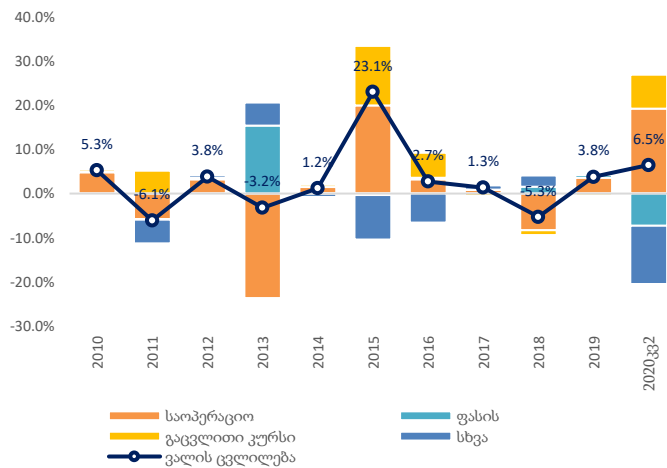

დიაგრამა 20: საგარეო ვალი

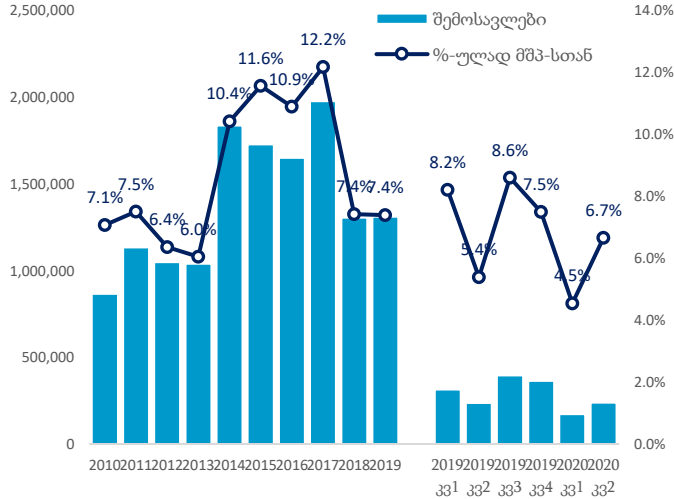
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 21: ვალის მშპ-თან თანაფარდობის ცვლილება

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი.
შენიშვნა: მშპ-ს საზომად გამოყენებულია ბოლო 4 კვარტლის ჯამი

დიაგრამა 22: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წყარო: საქსტატი

შეადგინა. ზრდა ძირითადად გამოწვეულია სამთავრობო სექტორის ვალის ზრდით.

საგარეო ვალის ცვლილების დეკომპოზიცია წარმოდგენილია როგორც საოპერაციო ანუ ვალის ალებით, ასევე - საფასო ეფექტით, გაცვლითი კურსის ცვლილებითა და ნომინალური მთლიანი შიდა პროდუქტის ცვლილებით. აღსანიშნავია, რომ 2015-2016 წლებში საგარეო ვალის ზრდაში ყველაზე დიდი წვლილი გაცვლითი კურსის გაუფასურებამ შეიტანა, ხოლო მშპ ძირითადად ხელს უწყობდა საგარეო ვალის შემცირებას. 2020 წლის მეორე კვარტლის მდგომარეობით, ვალის მშპ-თან შეფარდება გაზარდილია 6.5 პროცენტული პუნქტით. ცვლილებაში მთავარი ფაქტორი იყო გაცვლითი კურსის ცვლილება (+7.7 პროცენტული პუნქტი) და საოპერაციო ცვლილება (+19.3 პროცენტული პუნქტი). თუმცა, ფასისმიერმა და სხვა ფაქტორებმა წვლილი შეიტანეს ვალის შემცირებაში, მათ შორის ფასის ეფექტი იყო -7.3 პროცენტული პუნქტი

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

2020 წლის მეორე კვარტალში საქართველოში განხორციელებულმა პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა 238 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის შესაბამისი პერიოდის მაჩვენებლის ტოლია. პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები 2020 წლის მეორე კვარტალში განხორციელდა ძირითადად გაერთიანებული სამეფოდან (24.8 პროცენტი), ნიდერლანდიდან (22.4 პროცენტი), თურქეთიდან (13.3 პროცენტი), აშშ-დან (8.4 პროცენტი) და სლოვაკეთიდან (6.8 პროცენტი). რაც შეეხება სექტორებს, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 39.2 პროცენტი შეადგინა საფინანსო სექტორში განხორციელებულმა ინვესტიციებმა, ენერჯეტიკაში - 12.5 პროცენტი, მშენებლობაში განხორციელდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 11.7 პროცენტი, სამთომოპოვებით მრეწველობაში - 11.6 პროცენტი და დამამუშავებელ მრეწველობაში - 8.8 პროცენტი.

აღსანიშნავია, რომ 2016 წლიდან მთლიან ინვესტიციებში ფიქსირდება რეინვესტირების შედარებით მაღალი დონე, რაც აჩვენებს, რომ სახელმწიფოს ეკონომიკური პოლიტიკა და გაუმჯობესებული ბიზნეს გარემო დადებითად აღიქმება ინვესტორების მიერ და მეტი ინვესტორი აგრძელებს ბიზნეს გეგმებს საქართველოში. კორონა

პანდემიის მიუხედავად, 2020 წლის მეორე კვარტალში, გასული წლის იმავე პერიოდთან შედარებით, როგორც მთლიანი ინვესტირების, აგრეთვე რეინვესტირების მაღალი დონე დაფიქსირდა. კერძოდ, მისმა მოცულობამ შეადგინა 145 მლნ აშშ დოლარი, რაც 2019 წლის მეორე კვარტლის მაჩვენებელს 63.5 პროცენტით აღემატება.

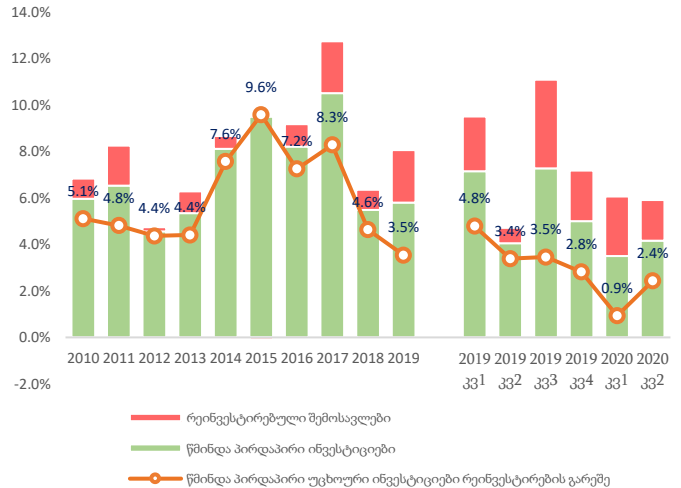
საბარტო ვაჭრობა

2020 წლის პირველ ნახევარში, მსოფლიოში გავრცელებული ეპიდემიის და ქვეყნების უმრავლესობის მიერ შეზღუდვების დაწესების ფონზე, შემცირდა საგარეო მოთხოვნა. აღნიშნული ფაქტორების უარყოფითი გავლენა საქართველოს ექსპორტზე, ფულად გზავნილებსა და საერთაშორისო მოგზაურობიდან მიღებულ შემოსავალზე იქნება უარყოფითი გარკვეული დროის განმავლობაში. ეპიდემიის ირგვლივ არსებული გაურკვევლობის გამო. ამავე დროს, ქვეყნის შიგნით შემცირებული ეკონომიკური საქმიანობის გამო, ასევე შემცირდა იმპორტის მოცულობა. 2020 წლის მეორე კვარტალში ნომინალური ექსპორტის წლიურმა ზრდამ შეადგინა -23.7 პროცენტი და გაუტოლდა 724 მლნ აშშ დოლარს, ხოლო ექსპორტის რეალურმა ზრდამ შეადგინა -25.3 პროცენტი. ამავე დროს, იმპორტი წლიურმა ზრდამ შეადგინა -26.6 პროცენტი და გაუტოლდა 1,614 მლნ აშშ დოლარს, ხოლო რეალურმა ზრდამ შეადგინა -20.5 პროცენტი.

2020 წლის მეორე კვარტალში, საინვესტიციო საქონლის იმპორტი შემცირებულია 30.5 პროცენტით, სამომხმარებლო საქონლის იმპორტი - 24.5 პროცენტით, ხოლო შუალედური საქონლის იმპორტი კი 25.5 პროცენტით. აღსანიშნავია, რომ საქონლის იმპორტის კლება, უმეტესად, შუალედური საქონლის იმპორტს უკავშირდება. 2020 წლის მეორე კვარტალში, ტრადიციული საქონლის ექსპორტი შემცირებულია 12.4 პროცენტით, ნედლეულის - 42.1 პროცენტით, ხოლო სხვა - 14.3 პროცენტით.

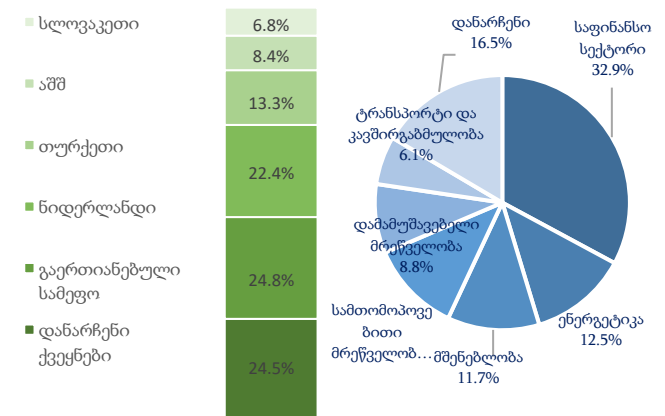
2020 წლის მეორე კვარტალში სასაქონლო ჯგუფებიდან საექსპორტო ათეულში პირველი ადგილი სპილენძის მადნებმა და კონცენტრატებმა დაიკავა 172.3 მლნ. აშშ დოლარით (მთლიანი ექსპორტის 23.8 პროცენტი), მეორე ადგილზე - ფეროშენადნობები 59.4 მლნ აშშ დოლარით (მთლიანი ექსპორტის 8.2 პროცენტი), ხოლო მესამე

დიაგრამა 23: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

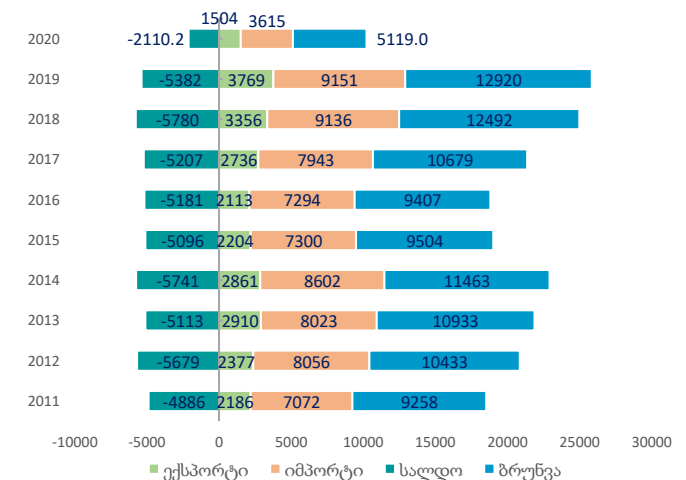
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 24: FDI-ის განაწილება, 2020 კვ2

წყარო: საქსტატი

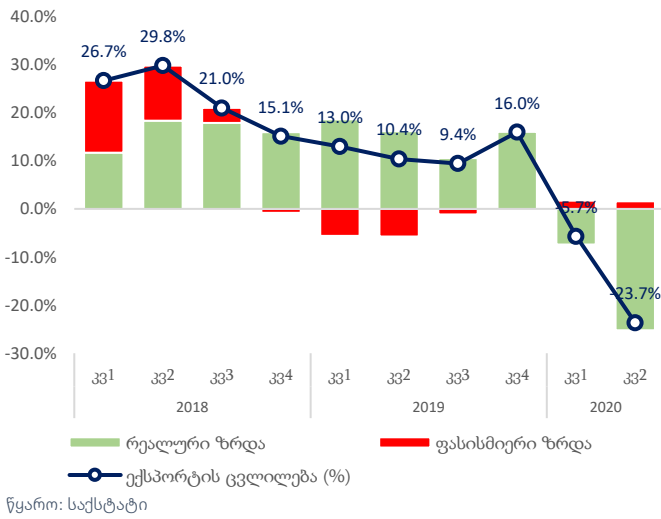
დიაგრამა 25: საგარეო ვაჭრობა - იანვარი-ივნისი, 2020

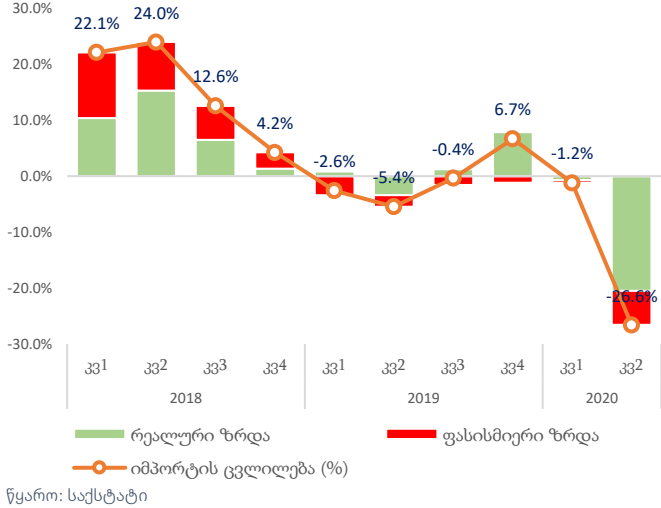
წყარო: საქსტატი

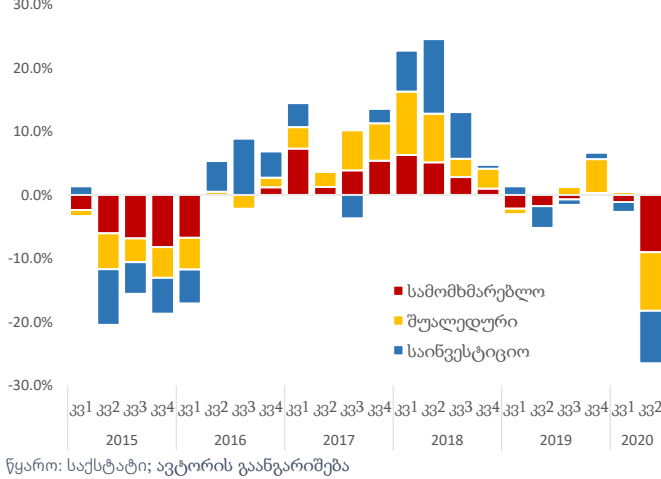
დიაგრამა 26: ექსპორტის წლიური ცვლილება

დიაგრამა 26: იმპორტის წლიური ცვლილება

დიაგრამა 27: იმპორტის ცვლილების დეკომპოზიცია

ადგილზე - მსუბუქი ავტომობილები 50.6 მლნ. აშშ დოლარით (7.0 პროცენტი).

უმსხვილესი საიმპორტო სასაქონლო ჯგუფი შეადგინა მსუბუქი ავტომობილების ჯგუფმა 153.0 მლნ აშშ დოლარით (მთლიანი იმპორტის 9.5 პროცენტი), მეორე ადგილზე სპილენძის მადნებმა და კონცენტრატებმა 122.9 მლნ აშშ დოლარით (მთლიანი ექსპორტის 7.6 პროცენტი), ხოლო მესამე ადგილზე - მედიკამენტები 86.0 მლნ. აშშ დოლარით (5.3 პროცენტი).

ტურიზმი

2019 წელს, ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი გაიზარდა 1.4 პროცენტით. აღნიშნული შეფარდებით მცირე ზრდა გამოწვეულია ივლისში დაწესებული ფრენების აკრძალვით რუსეთიდან საქართველოს მიმართულებით. თუმცა, ამავე დროს სხვა ქვეყნებიდან გაზრდილმა შემოსავალმა მოახერხა აღნიშნული უარყოფითი შოკის გავლენის შემსუბუქება. ამავე დროს, ვიზიტორთა რაოდენობა 2019 წელს წლიურად გაიზარდა 8.4 პროცენტით.

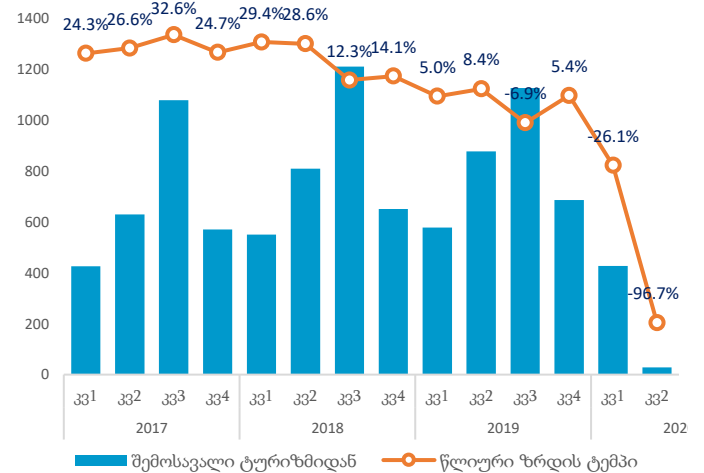
COVID-19 ეპიდემიის გავრცელებიდან თავის არიდების მიზნით, მარტში მოხდა საზღვრების ჩაკეტვა და საერთაშორისო მოგზაურობის შეწყვეტა საქართველოს ტერიტორიაზე. აღნიშნული შეზღუდვის შედეგად მკვეთრად შემცირდა საერთაშორისო ვიზიტების რაოდენობა. შესაბამისად, 2020 წლის მეორე კვარტალში მნიშვნელოვნად არის შემცირებული როგორც ვიზიტორების რაოდენობა, ასევე - ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი. 2020 წლის ივნისში ვიზიტორების მთლიანმა რაოდენობამ 38 ათასი შეადგინა, რაც წინა წლის ივნისთან შედარებით 95.8 პროცენტით ნაკლებია. ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები 96.7 პროცენტით შემცირდა და 11.2 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. მეორე კვარტლის მონაცემებით, ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი წლიურად შემცირდა 96.7%-ით და გაუტოლდა 28.8 მლნ აშშ დოლარს, ხოლო მოგზაურთა რაოდენობა წლიურად შემცირდა 95.3%-ით და შეადგინა 105 ათასი კაცი. აღსანიშნავია, რომ საზღვრების განხმამდე და ტურისტული მიმოსვლების განახლებამდე მოსალოდნელია, რომ ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები განაგრძობს შემცირებას.

ფულადი გზავნილები

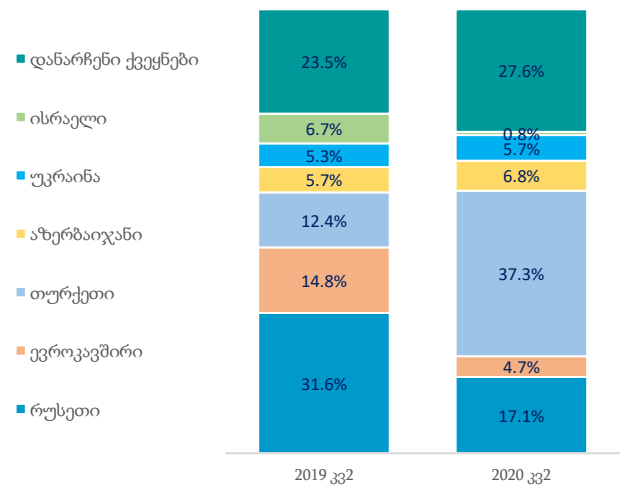
2020 წლის მეორე კვარტალში წმინდა ფულადი გზავნილების მოცულობამ 334.7 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 9.4 პროცენტით ნაკლებია წინა წლის მეორე კვარტალთან შედარებით, ხოლო წინა კვარტალთან შედარებით შეინიშნება 2 პროცენტის ზრდა. აღსანიშნავია, რომ წინა კვარტალში დაწყებული გზავნილების ზრდის შენელებული ტემპი კიდევ უფრო გაუარესდა მეორე კვარტალში, რაც ძირითადად განპირობებული იყო აპრილში დაფიქსირებული 41.5 პროცენტის კლებით. მაისში გზავნილების კლება 5.6 პროცენტი იყო, ხოლო ივნისში 2020 წლისთვის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი დაფიქსირდა და გზავნილები 16.8 პროცენტით გაიზარდა. აღსანიშნავია, რომ მეორე კვარტალში დაფიქსირებული წმინდა ფულადი გზავნილების შემცირების მიზეზს ერთი მხრივ წარმოადგენს კორონა ვირუსის პანდემიის შედეგად გლობალური ეკონომიკური გარემოს გაუარესება. მეორე კვარტალში გზავნილების 9.4 პროცენტის შემცირებაში 2.2 პროცენტის შემცირება გამოწვეულია ისრაელიდან გზავნილების კლებით, რაც ძირითადად აპრილში 48 პროცენტის კლების შედეგია. გარდა ამისა, ნავთობზე ფასების შემცირებამ დამატებითი დარტყმა მიაყენა ისეთი ქვეყნების ეკონომიკას, რომლებიც მნიშვნელოვნად იყვნენ დამოკიდებული ნავთობზე. აღნიშნული უარყოფითი შედეგი განსაკუთრებით გამოჩნდა პირველ კვარტალში, როდესაც რუსეთის შემთხვევაში შესამჩნევი იყო რუბლის მკვეთრი გაუფასურება, რაც აისახა რუსეთიდან გზავნილების მოცულობაზე. მეორე კვარტალში კი, მიუხედავად იმისა, რომ აპრილის ბოლოს დაიწყო ნავთობზე ფასების მცირედით ზრდა და რუბლიც დასტაბილურდა, რუსეთიდან გზავნილები კვლავ შემცირდა. აპრილსა და მაისში დაფიქსირდა რუსეთიდან წმინდა გზავნილების 65 და 47 პროცენტის კლება, ხოლო ივნისში მხოლოდ 8 პროცენტით შემცირდა. შედეგად, მეორე კვარტალში რუსეთიდან გზავნილები 39.9 პროცენტით შემცირდა. გზავნილების ზრდაში რუსეთიდან წმინდა გზავნილებმა უარყოფითი 9.1 პროცენტის წვლილი შეიტანა. აღსანიშნავია, რომ პირველ კვარტალში იტალიიდან გზავნილებმა საერთო ზრდაში უარყოფითი წვლილი შეიტანა. რაც შეეხება მეორე კვარტალს, აპრილში იტალიიდან წმინდა ფულადი გზავნილები 27.1 პროცენტით შემცირდა, თუმცა მაისსა და ივნისში გზავნილების საერთო მოცულობის გაუმჯობესდა და გზავნილების ცვლილებაში დადებითი წვლილი შეიტანა.

დიაგრამა 28: შემოსავალი ტურიზმიდან, მლნ აშშ

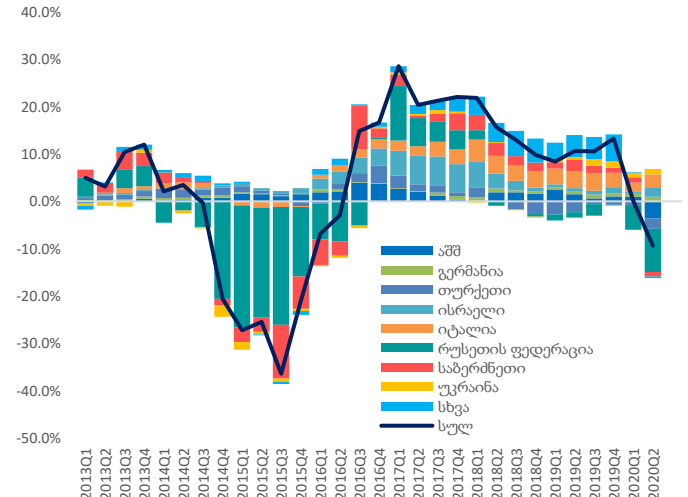
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 29: შემოსავალი ტურიზმიდან, მლნ აშშ დოლარი

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 30: წმინდა ფულადი გზავნილები

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

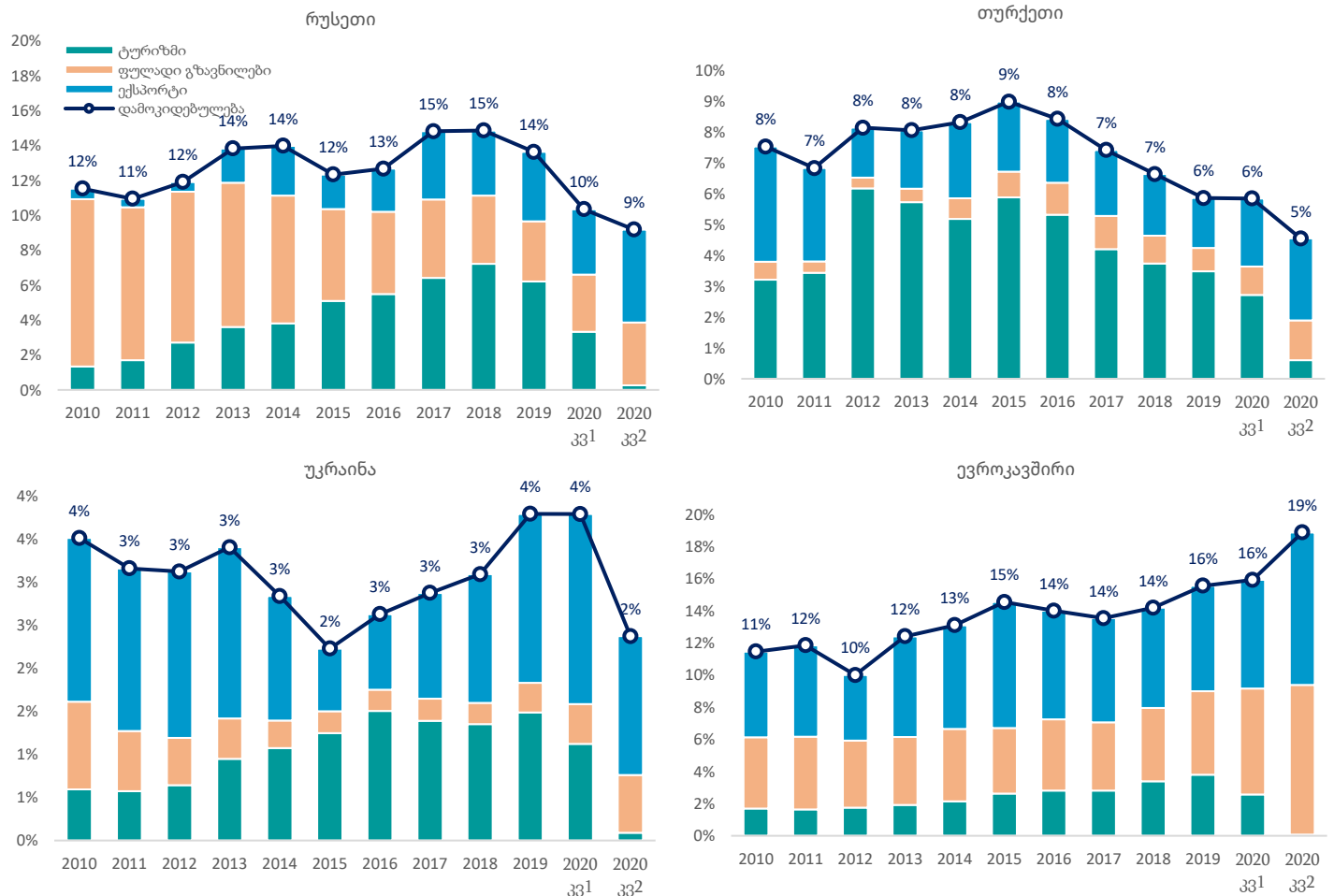

სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულება

საქართველოს ეკონომიკა დივერსიფიცირებულია სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულების მიხედვით. მიმდინარე ანგარიშის შემოსულობებში ექსპორტის, ტურიზმისა და ტრანსფერების წილების მიხედვით, საქართველოს მჭიდრო დამოკიდებულება აქვს რუსეთთან, თურქეთთან, უკრაინასა და ევროკავშირის ქვეყნებთან.

2020 წლის პირველი და მეორე კვარტლის საგადასახდელო ბალანსის მიხედვით გაზრდილია მხოლოდ ევროკავშირზე დამოკიდებულება, ხოლო შემცირებულია მთლიანი დამოკიდებულება რუსეთზე, უკრაინასა და თურქეთზე. დამოკიდებულების შემცირება ძირითადად გამოწვეულია ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლის მკვეთრი კლებით. აღსანიშნავია ქვეყნებზე დამოკიდებულების კომპოზიციის ცვლილებაც. ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში, შეიმჩნეოდა ტრანსფერების წილის შემცირება და ტურიზმის და ექსპორტის წილების ზრდა. 2019 წლის მეორე ნახევარში რუსეთის მიერ დაწესებულმა ფრენების აკრძალვამ მნიშვნელოვნად შეამცირა ტურისტების რაოდენობა რუსეთიდან, რამაც მნიშვნელოვნად შეამცირა მიმდინარე ანგარიშში ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი რუსეთიდან. თუმცა სხვა ქვეყნებიდან მგზავრების რაოდენობის ზრდამ აღნიშნული დანაკლისი ანაზღაურა. რაც შეეხება 2020 წელს, 2020 წლის პირველ ნახევარში ტურიზმის წილი შემცირებულია და ნულთან ახლოსაა. ექსპორტის წილი მცირედით გაიზარდა 2020 წლის პირველ ორ კვარტალში. აღსანიშნავია, რომ ევროკავშირზე დამოკიდებულება გაიზარდა ტურიზმის შემცირების შედეგად, რაც გამოწვეულია როგორც ექსპორტის, ასევე - ფულადი გზავნილების წილის ზრდით.

დიაგრამა 31: დამოკიდებულება სავაჭრო პარტნიორებზე

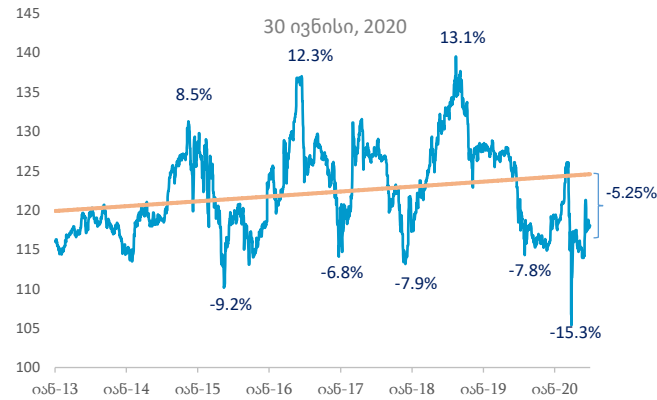

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

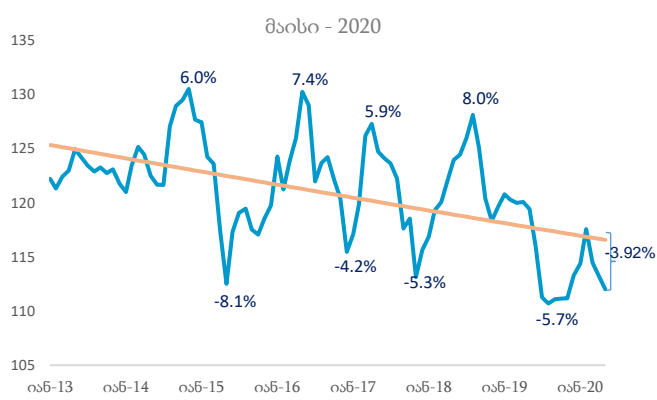
გაცვლითი კურსი

დიაგრამა 32: ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი

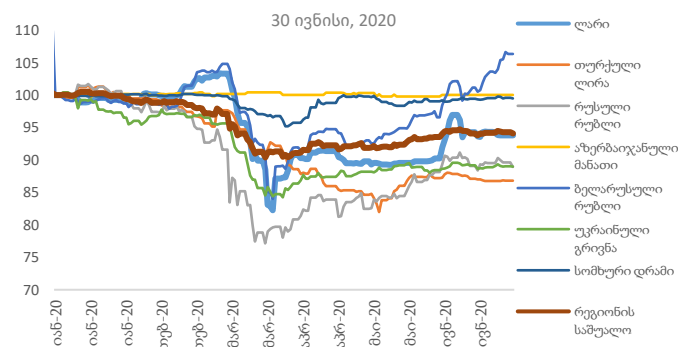
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 33: რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 34: რეგიონის ვალუტების კურსები აშშ დოლართან მიმართებაში (ინდექსი, 2020 წლის ბაზით 1 იანვრის)

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

კორონა ვირუსის პანდემიისა და ნავთობის ფასის საერთაშორისო ვარდნის ფონზე აშშ დოლარი გამყარდა განვითარებადი ქვეყნების ვალუტების მიმართ, რაც შეიმჩნევა რეგიონის ქვეყნების ვალუტების შეწონილი ინდექსის დაღმავალ ტენდენციაშიც, მაგრამ აღსანიშნავია, რომ ლარი გაუფასურდა რეგიონის ქვეყნების ვალუტების მიმართაც, რაც თავის მხრივ განპირობებულია იმით, რომ ტურიზმს საქართველოს ეკონომიკაში უფრო მნიშვნელოვანი წილი უკავია ვიდრე - რეგიონის ქვეყნების ეკონომიკაში, არსებულმა პანდემია კი ყველაზე დიდი დარტყმა ტურიზმის სექტორს მიაყენა.

2020 წლის მეორე კვარტალის განმავლობაში ლარის მაქსიმალური გაუფასურება 1 აპრილს დაფიქსირდა, შემდგომ პერიოდში კი ლარი შედარებით გამყარდა და სტაბილურობა შეინარჩუნა. მოცემულ დღეს ლარის ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსის ინდექსი თავისი საშუალოვადიანი ტრენდიდან ბოლო პერიოდში არსებული მონაცემებით ყველაზე მეტად, -9.7 პროცენტით, იყო გადახრილი. მომდევნო პერიოდში ნომინალურმა ეფექტურმა კურსმა ტრენდისაკენ გადაადგილება დაიწყო და 30 ივნისის მდგომარეობით გადახრა -5.25 პროცენტამდე შემცირდა. რაც შეეხება ფასების დონით კორექტირებულ გაცვლით კურსს, მაისში რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსის მნიშვნელობა ტრენდიდან -3.9 პროცენტით იყო გადახრილი.

ცხრილი 1: ნომინალური ეფექტური და რეალური ეფექტური გაცვლით კურსების ცვლილება

	30 ივნისი, 2020	30 ივნ 2020 - 1 იან 2020	30 ივნ 2020 - 1 იან 2019
ევრო	3.4466	▼ -6.7%	▼ -11.2%
აშშ დოლარი	3.0552	▼ -6.2%	▼ -12.5%
თურქული ლირა	0.4457	▲ 8.1%	▲ 13.4%
რუსული რუბლი	0.0437	▲ 5.5%	▼ -12.2%
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი	118.02	▼ -1.0%	▼ -7.7%
რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი (ივლისი, 2020)	112.74	▼ -0.5%	▼ -5.7%

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ფისკალური საქტორი

ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება

2020 წლის იანვარ-ივნისის ნაერთი ბიუჯეტის გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 5,390 მლნ ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 5,428 მლნ ლარი, რაც შეადგენს საპროგნოზო მაჩვენებლის 100.7 პროცენტს.

- საშემოსავლო გადასახადის სახით მობილიზებულია 1,762.6 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1,760.1 მლნ ლარი) 100.1 პროცენტია.
- მოგების გადასახადის სახით მობილიზებულია 564.5 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (581.9 მლნ ლარი) 97 პროცენტია.
- დამატებული ღირებულების გადასახადის სახით მობილიზებულია 2,106.5 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (2,074.3 მლნ ლარი) 101.6 პროცენტია.
- აქციზის სახით მობილიზებულია 575.3 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (557 მლნ ლარი) 103.3 პროცენტია.
- იმპორტის გადასახადის სახით მობილიზებულია 37.2 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (35.8 მლნ ლარი) 103.9 პროცენტია.
- ქონების გადასახადის სახით მობილიზებულია 303.6 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (291.3 მლნ ლარი) 104.2 პროცენტია.
- სხვა გადასახადი შეადგენს 77.9 მლნ ლარს.

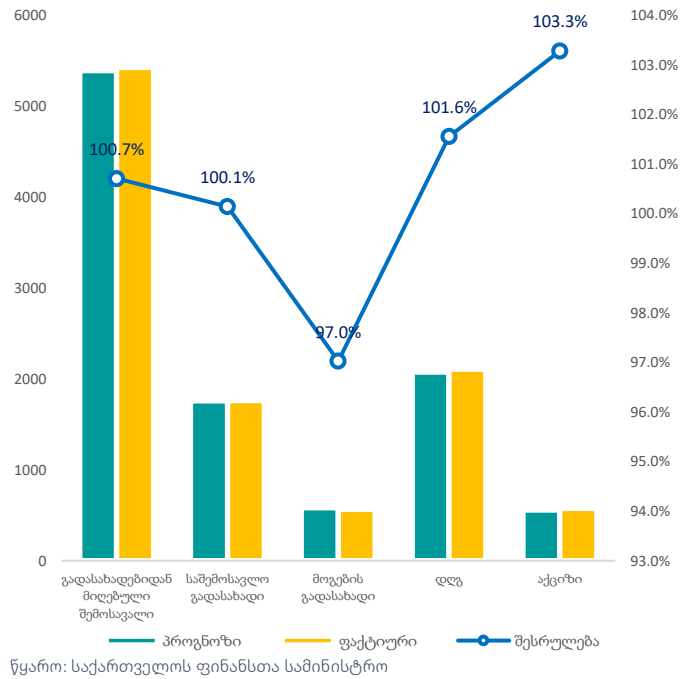
გრანტების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 69.8 მლნ ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 74.5 მლნ ლარი, რაც შეადგენს საპროგნოზო მაჩვენებლის 106.7 პროცენტს.

სხვა შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 541.1 მლნ ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 573 მლნ ლარი, რაც შეადგენს საპროგნოზო მაჩვენებლის 105.9 პროცენტს.

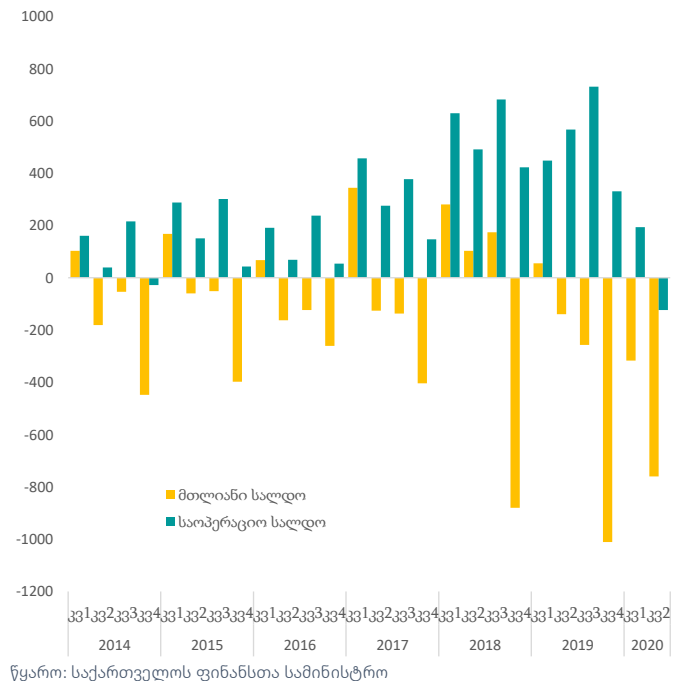
არაფინანსური აქტივების კლებიდან მობილიზებულ იქნა 94 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (90 ათასი ლარი) 103.9 პროცენტია.

ფინანსური აქტივების კლებიდან მობილიზებულ იქნა 71 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (54 ათასი ლარი) 131.5 პროცენტია.

დიაგრამა 35: ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება

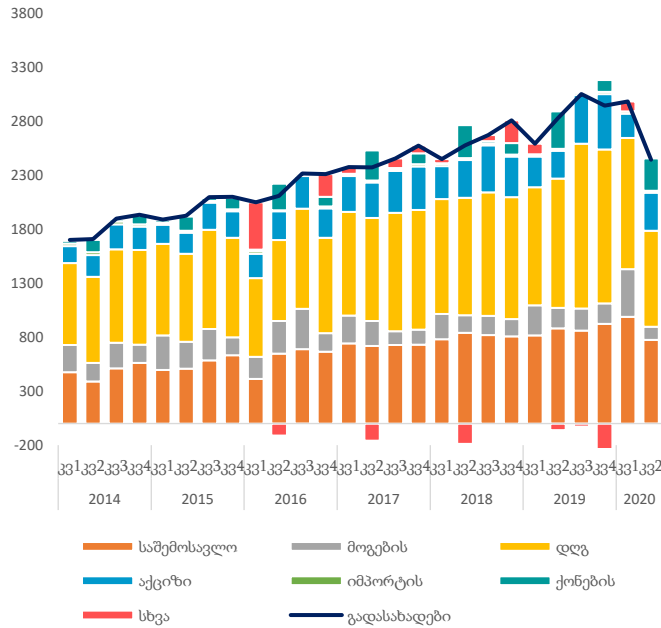

დიაგრამა 36: ნაერთი ბიუჯეტის სალდო

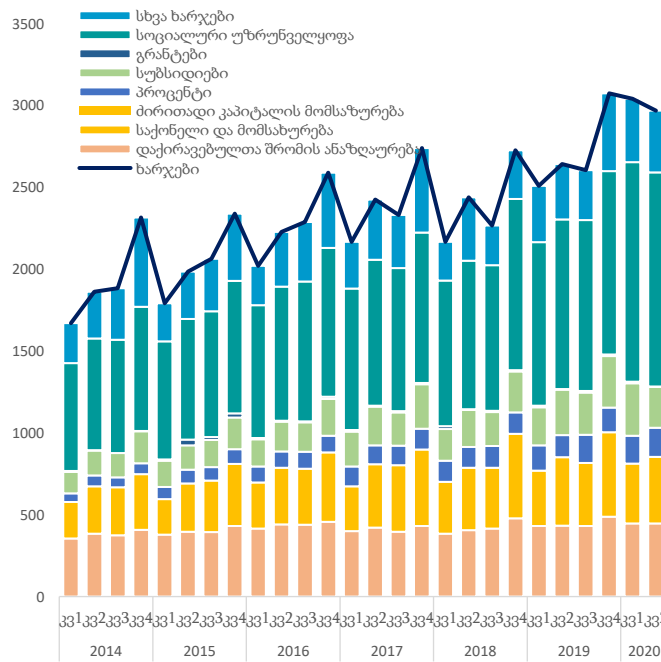

დიაგრამა 37: გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დიაგრამა 38: ნაერთი ბუჯეტის ხარჯები

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

საბიუჯეტო შემოსავლებში მნიშვნელოვან წილს იკავებს გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი, რაც 2020 წლის პირველი ნახევრის მონაცემებით შეადგენს 89.3 პროცენტს. ნახევარში ნაერთმა ბიუჯეტმა გადასახადებიდან მიიღო 5,427.8 მლნ ლარი, რაც 0.1 პროცენტით მეტია წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე. საშემოსავლო გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი წლიურად გაიზარდა 3.7 პროცენტით და გაუტოლდა 1,762.6 მლნ ლარს. ყველაზე მაღალი ზრდა შეინიშნება მოგების გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლის სახით, რომელიც გაიზარდა 20.1 პროცენტით წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით და გაუტოლდა 564.5 მლნ ლარს. ამავე დროს აღსანიშნავია, რომ გადასახადებიდან მიღებულ შემოსავალში ყველაზე დიდი წილი უკავია დღგ-დან მიღებულ შემოსავალს, რომლის წილი 2020 წლის პირველ ნახევარში შეადგენს 38.8 პროცენტს, ხოლო წლიური ზრდის ტემპი უდრის -7.9 პროცენტს. ასევე 13.1 პროცენტით შემცირდა ქონების გადასახადებიდან მიღებულმა შემოსავალმა და შეადგინა 303.6 მლნ ლარი. აქციზის გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი შემცირდა 5.7 პროცენტით წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით და შეადგინა 575.3 მლნ ლარი. ასევე ზრდა შეინიშნა იმპორტის გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალში, რომლის წილი გადასახადებიდან მიღებულ შემოსავალში შეადგენს 0.7 პროცენტს და წლიურად გაიზარდა 9.1 პროცენტით.

2020 წლის პირველ ნახევარში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ხარჯები გაიზარდა 16.6 პროცენტით და შეადგინა 6,008 მლნ ლარი. ბიუჯეტის ხარჯების ნაწილში ყველაზე დიდი წილი უკავია სოციალურ უზრუნველყოფაზე გაწეულ ხარჯებს, რომელიც შეადგენს მთლიანი ხარჯების 44.1 პროცენტს, ხოლო წლიური ზრდის ტემპი ტოლია 30.1 პროცენტი. აღნიშნული ზრდა გარკვეულწილად გამოწვეულია პანდემიის პირობებში შემუშავებული სოციალური ღონისძიებებით. ასევე მნიშვნელოვნად გაიზარდა სუბსიდიების სახით გაწეული ხარჯები, რომლის წლიური ზრდის ტემპი გაუტოლდა 11.8 პროცენტს და შეადგინა 570.9 მლნ ლარი, რაც შეადგენს მთლიანი ხარჯების 9.5 პროცენტს. რაც შეეხება ხარჯების დანარჩენ მუხლებს, შრომის ანაზღაურებას (მთლიანი ხარჯების 14.9 პროცენტი), საქონელსა და

მომსახურებას (მთლიანი ხარჯების 12.9 პროცენტი), პროცენტს (მთლიანი ხარჯების 5.8 პროცენტი) და სხვა ხარჯებს (მთლიანი ხარჯების 12.7 პროცენტი), წლის პირველ ნახევარში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, შესაბამისად, 3.4 პროცენტით, 2 პროცენტით, 20.6 პროცენტით და 11.9%-ით მეტი იქნა მიმართული.

2020 წლის იანვარ-ივნისის სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 5 009 223.2 ათასი ლარით, საანგარიშო პერიოდში მობილიზებულ იქნა 5 087 527.4 ათასი ლარი, ანუ საპროგნოზო მაჩვენებლის 101.6 პროცენტი.

2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის საოპერაციო სალდომ (ბიუჯეტის შემოსავლებისა და ხარჯების სხვაობას) პირველ ორ კვარტალში შეადგინა -378.5 მლნ ლარი (820.3 მლნ ლარით ნაკლები წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით), ხოლო მთლიანი სალდო (საოპერაციო სალდოს გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება) გაუტოლდა -1140.5 მლნ ლარს (843.3 მლნ ლარით ნაკლები წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით). ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები შემცირდა 1.4 პროცენტით წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით და გაუტოლდა 6,078 მლნ ლარს, ხოლო ხარჯების და არაფინანსური აქტივების ცვლილება, შესაბამისად, გაიზარდა 16.6 პროცენტით და 4.4 პროცენტით.

ცხრილი 2: 2020 წლის 6 თვის საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მაჩვენებლები

	6 თვის გეგმა	6 თვის ფაქტიური	შესრულება %-ში
შემოსავლები	5,009,223.2	5,087,527.4	101.6%
ხარჯები	5,943,662.7	5,465,945.1	92.0%
საოპერაციო სალდო	-934,439.5	-378,417.7	40.5%
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	769,686.1	761,952.0	99.0%
მთლიანი სალდო	-1,704,125.6	-1,140,369.7	66.9%
ფინანსური აქტივების ცვლილება	356,896.2	1,167,442.5	327.1%
ვალდებულებების ცვლილება	2,061,021.8	2,307,812.2	112.0%
ზრდა	2,541,450.9	2,786,268.3	109.6%
საშინაო	1,205,000.0	1,204,090.6	99.9%
საგარეო	1,336,450.9	1,582,177.7	118.4%
კლება	480,429.1	478,456.2	99.6%
საშინაო	24,129.1	24,129.1	100.0%
საგარეო	456,300.0	454,327.1	99.6%

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ცხრილი 3: 2020 წლის იანვარ-ივნისის სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების შესრულების მაჩვენებლები

	6 თვის გეგმა	6 თვის ფაქტიური	შესრულება %-ში
გადასახადები	5,389,639.0	5,427,822.8	100.7
საშემოსავლო გადასახადი	1,760,112.6	1,762,634.0	100.1
მოგების გადასახადი	581,859.0	564,548.9	97.0
დღგ	2,074,307.5	2,106,551.7	101.6
აქციზი	557,011.2	575,277.2	103.3
იმპორტის გადასახადი	35,830.1	37,216.2	103.9
სხვა გადასახადი	380,518.60	381,594.80	100.3

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

მონეტარული სექტორი

პერძო სერთორის ლარიზაცია

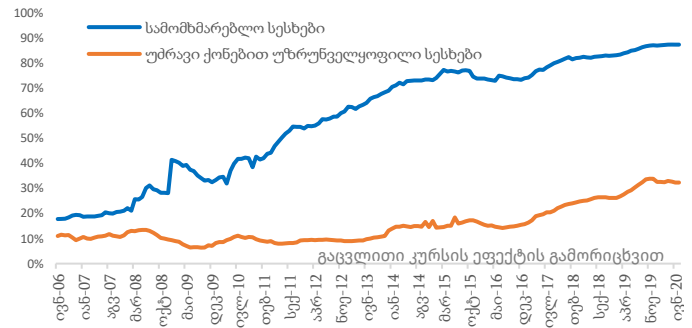
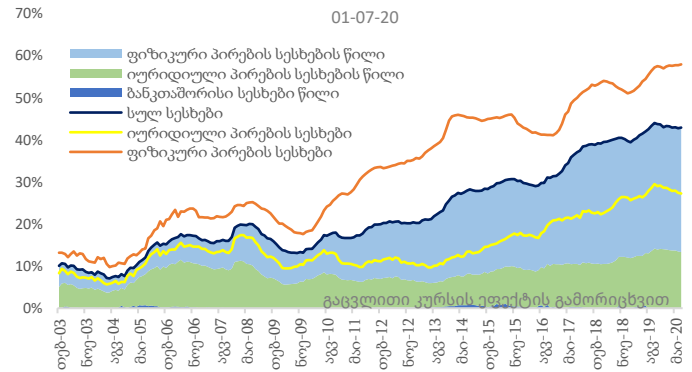
სესხების ლარიზაციის მზარდი ტენდენცია 2020 წლის პირველ ნახევარში 42 პროცენტის ირგვლივ დასტაბილურდა. აღსანიშნავია რომ მთლიანი სესხების ლარიზაციის ძირითად დეტერმინანტს ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხების ლარიზაცია წარმოადგენს. 2020 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხების ნაშთებზე ლარიზაციამ 57.9 პროცენტი შეადგინა, იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხების ნაშთებზე - 27.3 პროცენტი, ხოლო მთლიანად სესხების ნაშთებზე - 42.9 პროცენტი შეადგინა.

რაც შეეხება სესხების ლარიზაციას უზრუნველყოფის მიხედვით, მზარდი ტენდენცია გააჩნია როგორც იპოთეკური, ასევე - სამომხმარებლო სესხების ლარიზაციას, მაგრამ სამომხმარებლო სესხების ლარიზაცია მნიშვნელოვნად აღემატება უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხების ლარიზაციას. 2020 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, სამომხმარებლო სესხების ლარიზაცია 87.2 პროცენტს შეადგენს, ხოლო იპოთეკური სესხების ლარიზაცია გაუტოლდა 32.2 პროცენტს.

განსაკუთრებული ცვლილება არ შეინიშნება დეპოზიტების ლარიზაციის ტენდენციაში დებიტორების მიხედვით. დეპოზიტების ლარიზაცია კვლავ მნიშვნელოვნად განპირობებულია იურიდიული პირების დეპოზიტების ლარიზაციით. 2020 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, მთლიანი დეპოზიტების ლარიზაციამ 37.8 პროცენტი შეადგინა, იურიდიული პირების დეპოზიტების ლარიზაცია ამავე პერიოდში 51.8 პროცენტს გაუტოლდა, ხოლო ფიზიკური პირების დეპოზიტების ლარიზაცია - 25.4 პროცენტს.

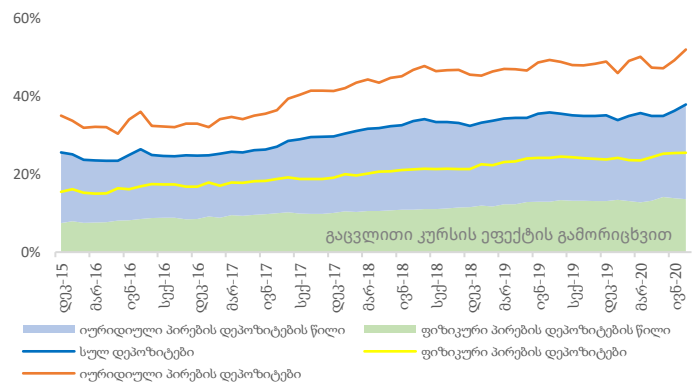
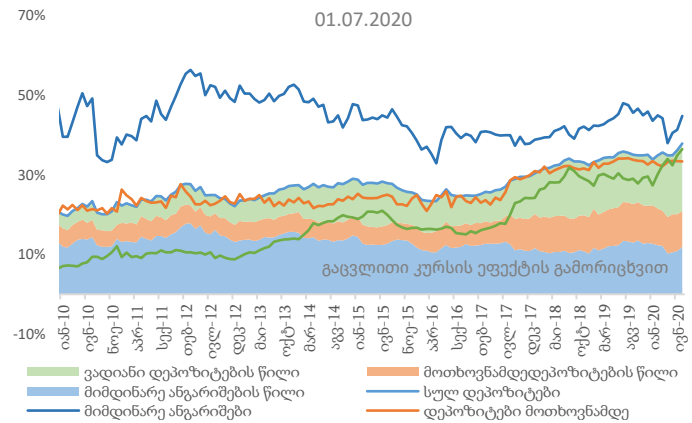
აღსანიშნავია, რომ მიმდინარე ანგარიშების ლარიზაციაში (გაცვლით კურსის ეფექტის გამორიცხვით) შემცირების ტენდენცია დაფიქსირდა 2020 წლის პირველი კვარტლისათვის, მაგრამ ეს შემცირება დაბალანსებული იყო ვადიანი დეპოზიტების ნაშთების ლარიზაციის მზარდი ტენდენციით, რამაც საბოლოო ჯამში დეპოზიტების ლარიზაცია სტაბილურ დონეზე შეინარჩუნა. მიმდინარე ანგარიშების ლარიზაცია 2020 წლის

დიაგრამა 39: სესხების ლარიზაცია

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

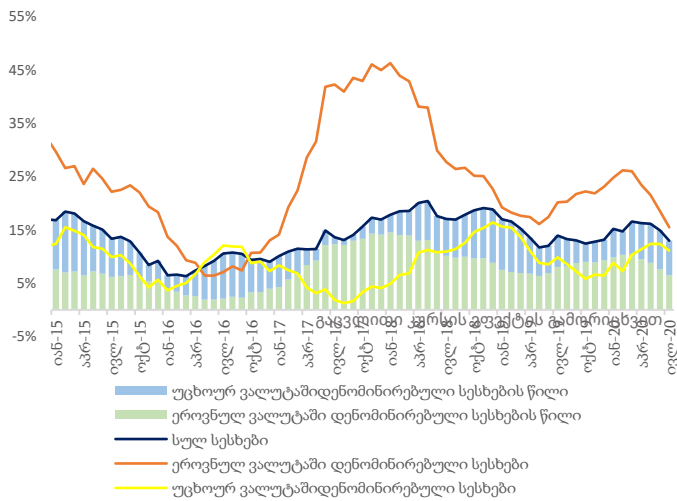
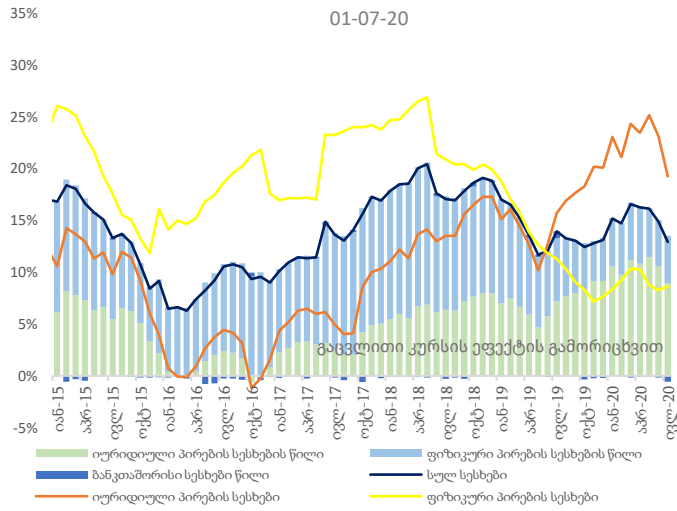
დიაგრამა 40: დეპოზიტების ლარიზაცია

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

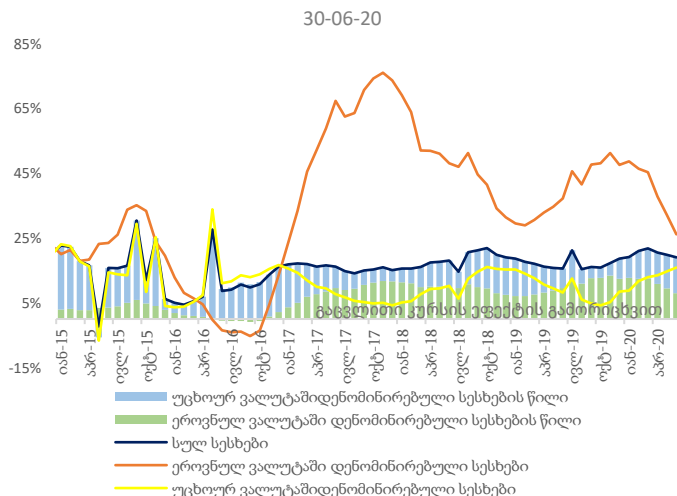

დიაგრამა 41: სესხების წლიური ზრდა

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 42: უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხების წლიური ზრდა

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ივლისის დასაწყისისთვის გაუტოლდა 44.7 პროცენტს. ამავე პერიოდში მოთხოვნამდე დეპოზიტების ლარიზაცია 33.3 პროცენტია, ხოლო ვადიანი დეპოზიტების ლარიზაცია - 36.4 პროცენტი.

სესხების მიმოხილვა

საკრედიტო პორტფელის წლიური ზრდა 2020 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით 2019 წელთან შედარებით 12.9 პროცენტი შეადგინა. იურიდიული პირების სესხების წლიური ზრდა წინა თვესთან შედარებით 3.9 პროცენტული პუნქტით შემცირდა და იმავე პერიოდში 19.2 პროცენტს გაუტოლდა, ხოლო ფიზიკური პირების სესხების წლიური ზრდა 8.6 პროცენტს შეადგენს.

2020 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით ეროვნული ვალუტით გაცემული სესხების ზრდამ წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 15.5 პროცენტი შეადგინა, უცხოური ვალუტაში გაცემული სესხების წლიური ზრდა კი წინა თვესთან შედარებით უცვლელი დარჩა და იმავე პერიოდში 11.1 პროცენტს გაუტოლდა.

2020 წლის ივლისისთვის იპოთეკური სესხების წლიური ზრდა წინა თვესთან შედარებით 0.8 პროცენტული პუნქტით შემცირდა და 19 პროცენტი შეადგინა.

დეპოზიტების მიმოხილვა

მნიშვნელოვანი ცვლილება არ შეინიშნება დეპოზიტების ზრდის ტენდენციაში, მთლიანი დეპოზიტების ზრდა 2020 წლის ივლისში 2019 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 11 პროცენტს შეადგენს, ეროვნული ვალუტით დენომინირებული დეპოზიტების წლიური ზრდა წინა პერიოდთან შედარებით 7 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა და 17 პროცენტს გაუტოლდა, ხოლო უცხოური ვალუტით დენომინირებული დეპოზიტების წლიური ზრდა - 7 პროცენტს.

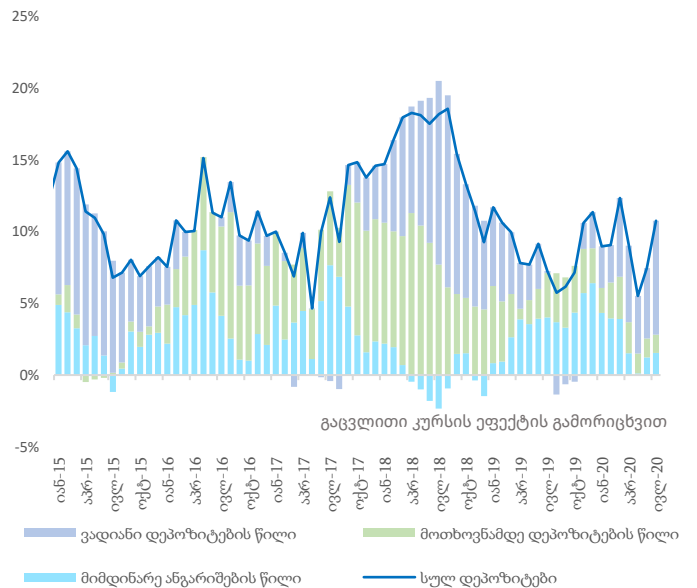
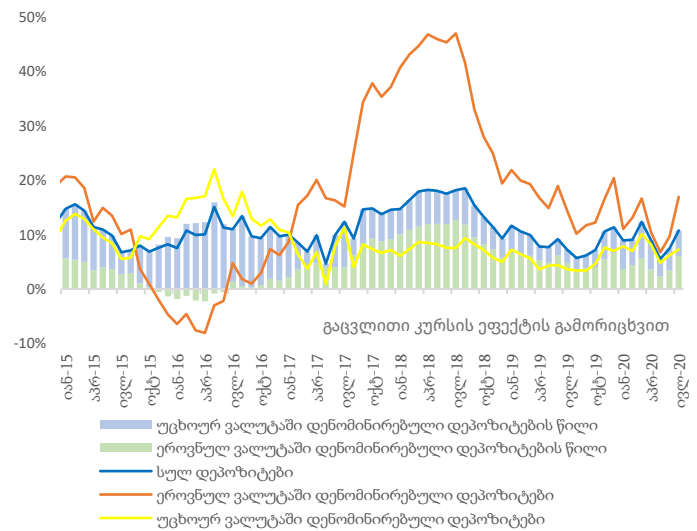
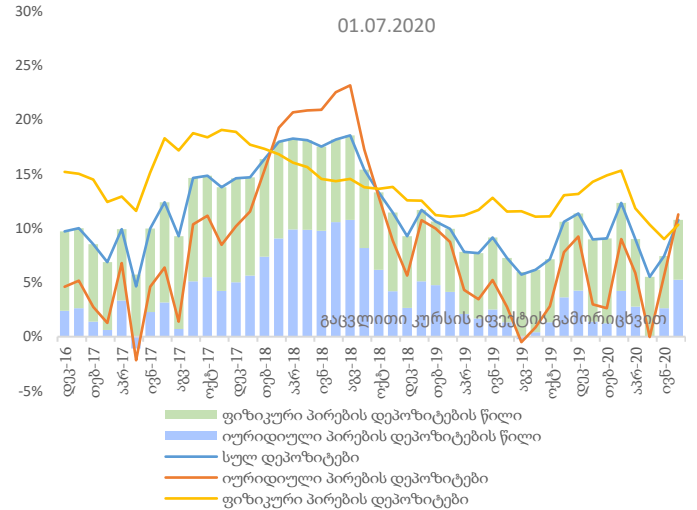
ბოლო პერიოდის განმავლობაში ეროვნული ვალუტით დენომინირებული დეპოზიტების ზრდა შედარებით მუდმივი ტრენდის გარშემო მერყეობდა და 2020 წლის ივლისში მდგომარეობით წლიურმა ზრდამ 11 პროცენტი შეადგინა, უცხოური ვალუტით დენომინირებული დეპოზიტების ზრდაში კი, აღმავალი ტენდენცია შეინიშნება, რამაც განაპირობა, რომ დეპოზიტების ზრდის ძირითად დეტერმინანტს უცხოური ვალუტის დეპოზიტების ზრდა

წარმოადგენდა, რომლის მნიშვნელობაც ივლისის დასაწყისში 7 პროცენტს გაუტოლდა.

რაც შეეხება დეპოზიტების ზრდას ტიპების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშების წლიური ზრდა მნიშვნელოვნად შემცირდა მიმდინარე კვარტალის განმავლობაში და ივლისის დასაწყისში 5.6 პროცენტი შეადგინა, მიმდინარე ანგარიშების ზრდის ტემპის შენელება დაბალანსებული იყო ვადიანი დეპოზიტების ნაშთების ზრდაში დაფიქსირებული მნიშვნელოვანი მატებით, პირველი ივლისის მდგომარეობით ვადიანი დეპოზიტების ნაშთების ზრდა 18.2 პროცენტს გაუტოლდა და მნიშვნელოვანწილად განაპირობა მთლიანი დეპოზიტების ზრდა. ამავე პერიოდში მოთხოვნამდე დეპოზიტების ზრდამ 4.4 პროცენტი შეადგინა.

დიაგრამა 43: დეპოზიტების წლიური ზრდა

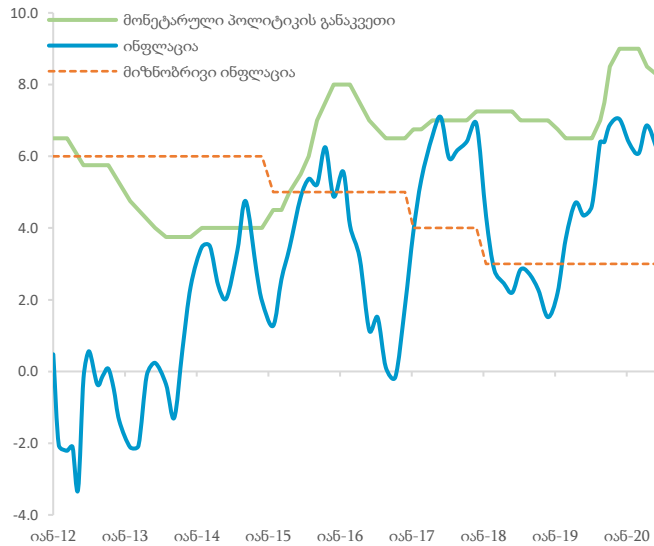

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

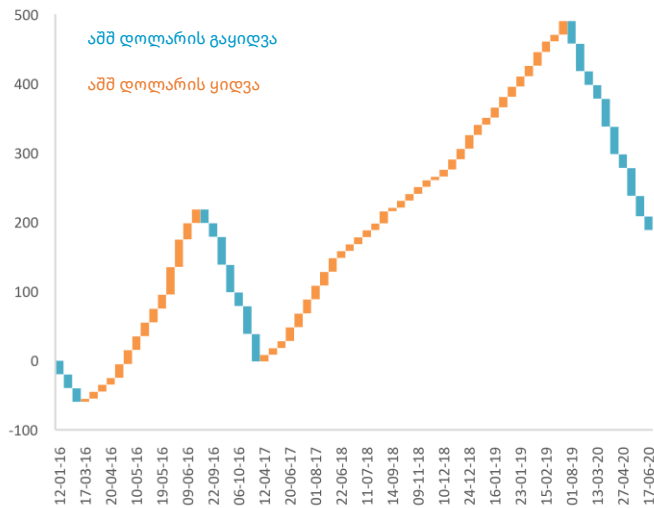
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

დიაგრამა 44: ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 45: სებ-ის სავალუტო აუქციონზე აშშ დოლარით ვაჭრობის დინამიკა, მლნ

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2020 წლის 24 ივნისს რეფინანსირების განაკვეთის 25 საბაზისო პუნქტით შემცირების გადაწყვეტილება მიიღო და განისაზღვრა 8.25 პროცენტით. ეროვნული ბანკის პროგნოზით, ინფლაცია დროებითი ფაქტორების გამო, რამდენიმე თვის განმავლობაში მაღალ მაჩვენებელზე შენარჩუნდება, შემდეგ ეტაპობრივად შემცირდება და 2021 წლის პირველ ნახევარში მიზნობრივ დონემდე დავა. ეროვნული ბანკის თანახმად, შემცირების მიუხედავად, მონეტარული პოლიტიკა გამკაცრებული რჩება, რაც საშუალოვადიან პერიოდში ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებელთან დაბრუნებას უზრუნველყოფს. იკვეთება ინფლაციაზე მოქმედი ფაქტორები, რომლებიც ზეწოლას ახორციელებს როგორც ზრდის აგრეთვე - კლების მიმართულებით: შესუსტებული ერთობლივი მოთხოვნა ინფლაციაზე კლების მიმართულებით მოქმედებს. ამასთან, სავალუტო ბაზარზე არსებული მაღალი მერყეობა და ლარის ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსის გაუფასურება ზრდის ინფლაციურ მოლოდინებს. საბოლოო ჯამში ინფლაციის მნიშვნელობა დამოკიდებულია ამ ფაქტორებიდან რომლის ზემოქმედება უფრო ძლიერი აღმოჩნდება. თუ შესუსტებული ერთობლივი მოთხოვნის ეფექტი გადააჭარბებს და ინფლაციაზე დადებითი ზეწოლა წარმოიქმნება, მოსალოდნელია მონეტარული პოლიტიკის შერბილება, თუ გაუფასურებიდან მომდინარე ზეწოლის ეფექტი უფრო დიდი აღმოჩნდა ინფლაციაზე განიხილება მონეტარული პოლიტიკის კიდევ უფრო გამკაცრება.

საპროცენტო განაკვეთები

2020 წლის ივლისისთვის, უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე საპროცენტო განაკვეთმა 2.9 პროცენტი შეადგინა, ხოლო ეროვნული ვალუტით - 9.9 პროცენტს უტოლდება.

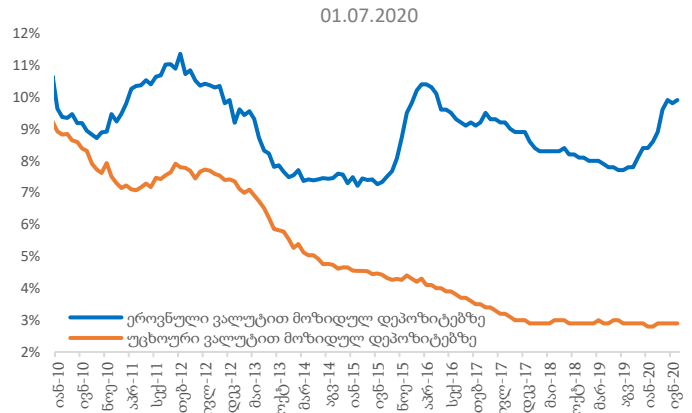
2020 წლის ივლისში იურიდიული პირების მიერ ეროვნულ ვალუტაში განთავსებულ დეპოზიტებზე საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი 9.7 პროცენტს გაუტოლდა, ხოლო უცხოური ვალუტით - 2.5 პროცენტს. ფიზიკური პირების დეპოზიტებზე საშუალო წლიური საპროცენტო განაკვეთები უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე გაუტოლდა 3 პროცენტს, ხოლო ეროვნული ვალუტით - 10.1 პროცენტს.

2020 წლის ივნისში საშუალო წლიური შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი მოკლევადიან სამომხმარებლო სესხებზე 19.9 პროცენტს გაუტოლდა (ეროვნული ვალუტით - 26.7 პროცენტი, ხოლო უცხოური ვალუტით - 6.4 პროცენტს).

გრძელვადიან სამომხმარებლო სესხებზე საშუალო შეწონილ საპროცენტო განაკვეთს მნიშვნელოვანწილად ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული სესხები განსაზღვრავს. მისი მნიშვნელობა 2020 წლის ივლისში 16.7 პროცენტს გაუტოლდა. ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებულ სესხებზე საპროცენტო განაკვეთი 17.9 პროცენტს შეადგენს, ხოლო უცხოურ ვალუტაში დენომინირებულ სესხებზე - 8.3 პროცენტს.

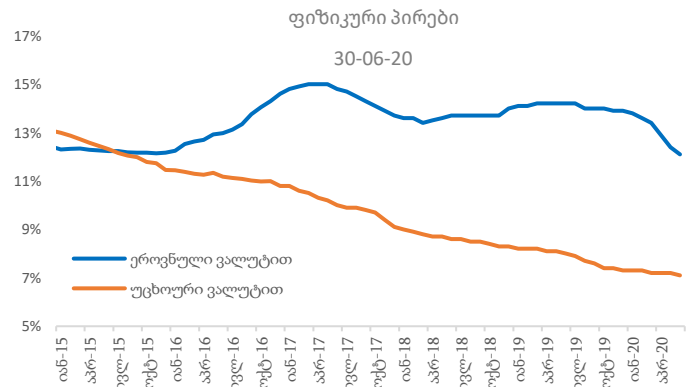
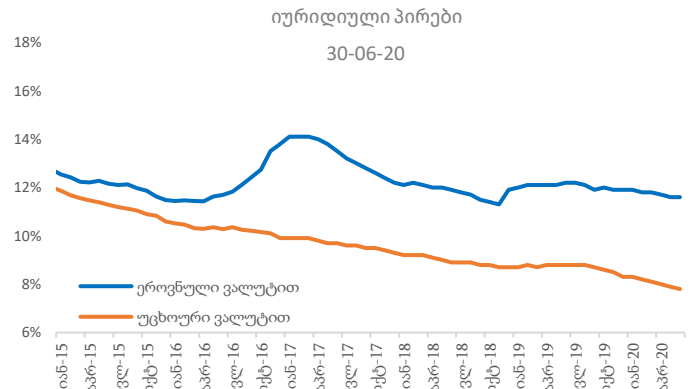
იურიდიულ პირებზე გაცემულ, ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებულ იპოთეკურ სესხებზე საპროცენტო განაკვეთი 2020 წლის ივნისის ბოლოს 12.2 პროცენტს შეადგენდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში - 6.9 პროცენტს. ფიზიკურ პირებზე ეროვნულ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე საპროცენტო განაკვეთმა 11.9 პროცენტი შეადგინა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში - 6.3 პროცენტი.

დიაგრამა 46: საპროცენტო განაკვეთები დეპოზიტების ნაშთებზე

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 47: საპროცენტო განაკვეთები გაცემულ, უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილ სესხებზე

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

საინფორმაციო ფურცელი

პუბლიკაცია მომზადებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტის მიერ. პუბლიკაციაში მოცემული ინფორმაცია და აზრები წარმოადგენს ავტორების - მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტის ეკონომიკური გუნდის აზრებს და არ წარმოადგენს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ოფიციალურ პოზიციას. პუბლიკაციაში მოყვანილი ანალიტიკური ინფორმაცია ემსახურება საინფორმაციო მიზნებს და მოპოვებულია საჯარო წყაროებიდან. ანგარიშში მოცემული პროგნოზები და გაანგარიშებები არ უნდა იყოს მიღებული, როგორც დაპირება, მინიშნება და გარანტია.

